

Česká školní
inspekce

Výuka dalšího cizího jazyka

Průběh výuky a výsledky žáků v základním vzdělávání

Tematická zpráva

2023

2024

Výuka dalšího cizího jazyka Průběh výuky a výsledky žáků v základním vzdělávání

Tematická zpráva

RNDr. Dominik Dvořák, Ph.D.

Mgr. Lucie Mokrá

Mgr. Petr Suchomel, Dr.

Mgr. Jiří Dvořák

Mgr. Eva Tučková

Mgr. Tomáš Pavlas

Mgr. Tomáš Zatloukal, MBA, LL.M., MSc.

© Česká školní inspekce | Fráni Šrámka 37, 150 21 Praha 5

1. vydání | Vydala a vytiskla: Česká školní inspekce | 2023

ISBN 978-80-88492-46-7 (brožováno)

ISBN 978-80-88492-47-4 (online ; pdf)

ISBN 978-80-88492-48-1 (online ; ePub)

OBSAH

1	ÚVOD	6
1.1	METODOLOGIE TEMATICKÉHO ŠETŘENÍ.....	6
2	SHRNUTÍ HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ	10
3	DALŠÍ CIZÍ JAZYK V KURIKULU ZÁKLADNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ	14
3.1	DALŠÍ CIZÍ JAZYK V RVP PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	14
3.1.1	DALŠÍ CIZÍ JAZYK A SERRJ	15
3.1.2	SITUACE PŘED ROKEM 2013 A SOUČASNÝ STAV	16
3.1.3	ŽÁCI S PŘIZNANÝMI PODPŮRNÝMI OPATŘENÍMI A ŽÁCI CIZINCI	18
3.2	ROZSAH VÝUKY CIZÍHO JAZYKA	18
3.2.1	PRVNÍ CIZÍ JAZYK	18
3.2.2	DALŠÍ CIZÍ JAZYK.....	20
3.2.3	DALŠÍ CIZÍ JAZYK PODLE VELIKOSTI ŠKOLY A REGIONU	22
3.2.4	DALŠÍ CIZÍ JAZYK PODLE STÁTNÍHO OBČANSTVÍ	23
3.2.5	CIZÍ JAZYK JAKO NEPOVINNÝ PŘEDMĚT	24
4	VÝUKA DALŠÍHO CIZÍHO JAZYKA	26
4.1	ZJIŠTĚNÍ Z HOSPITAČNÍ ČINNOSTI	26
4.2	CO ŘÍKAJÍ O VÝUCE UČITELÉ	29
4.2.1	UČITELÉ A POVINNOST ŽÁKŮ STUDOVAT DALŠÍ CIZÍ JAZYK	34
4.2.2	POHLED UČITELŮ, KTEŘÍ VYUČUJÍ OBA PŘEDMĚTY	36
4.3	VÝUKA DALŠÍHO CIZÍHO JAZYKA POHLEDEM ŽÁKŮ	37
5	VÝSLEDKY ŽÁKŮ	40
5.1	VÝSLEDKY TESTU	40
5.1.1	ANGLICKÝ JAZYK	41
5.1.2	NĚMECKÝ JAZYK	42
5.1.3	FRANCOUZSKÝ JAZYK.....	43
5.1.4	ŠPANĚLSKÝ JAZYK	44
5.2	ZNÁMKY ŽÁKŮ NA VYSVĚDČENÍ.....	45
5.3	ZKUŠENOSTI ŽÁKŮ S POUŽITÍM CIZÍHO JAZYKA A JEJICH POSTOJE	47
6	ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ	52
	PŘÍLOHA 1 VÝVOJ POČTU ŽÁKŮ STUDUJÍCÍCH MÉNĚ ČASTO VYUČOVANÉ JAZYKY	55
	PŘÍLOHA 2 OBSAHOVÁ STRUKTURA TESTU.....	57
	PŘÍLOHA 3 VYHODNOCOVÁNÍ ZNALOSTNÍCH TESTŮ ČŠI	58
	PŘÍLOHA 4 ANALÝZY A PUBLIKACE ČESKÉ ŠKOLNÍ INSPEKCE	59

A decorative horizontal bar at the top of the page, consisting of a long grey bar on the left and a smaller grey bar on the right, with a large, outlined number '1' centered between them.

1

Úvod

1 ÚVOD

Jazykové vzdělávání v evropském prostoru tradičně představovalo základní cíl (i prostředek) školního vzdělávání. Vzdělanost dlouho spočívala zejména ve znalosti latiny jako jazyka liturgie, ale i vědy, literatury a administrativy. V novější době se dostaly do popředí „živé“ cizí jazyky.

Aktivní znalost cizích jazyků usnadňuje přístup k informacím a odlišným kulturám, umožňuje účinnější mezinárodní komunikaci i intenzivnější osobní kontakty a orientaci jedince v řadě oblastí a témat. Představuje nástroj pro prevenci etnocentrismu a xenofobie. Z hlediska vzdělávání podstatným způsobem zvyšuje mobilitu žáků v průběhu studia a absolventům rozšiřuje možnosti uplatnění na trhu práce. Současně jde o vhodný nástroj pro snižování potenciálně negativních vlivů rodinného zázemí a socioekonomického statusu, což ve svém důsledku podporuje snižování nerovností ve vzdělávání. Proto je jazykové vzdělávání v České republice dlouhodobě reflektováno jako jedna z priorit. Česká školní inspekce (dále také „ČŠI“) ve školním roce 2022/2023 realizovala hodnocení průběhu vzdělávání žáků na úrovni základních škol v dalším cizím jazyce včetně hodnocení dosažené úrovně jazykových znalostí a dovedností žáků na výstupu ze základního vzdělávání.

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (dále také „RVP ZV“) rozlišuje mezi obory cizí jazyk a další cizí jazyk. Výuka dalšího cizího jazyka jako povinného předmětu v základním vzdělávání je dlouhodobě předmětem diskuzí na různých úrovních, kdy zaznívají argumenty pro i proti ní. Diskuze se však ne vždy opírá o dostatečně podrobné poznatky o rozsahu, průběhu a kvalitě vzdělávání. ČŠI v rámci komplexní inspekční činnosti soustavně získává poznatky o výuce dalšího cizího jazyka v míře jejího podílu na celkové výuce ve školách, v rámci specifického úkolu však svoji pozornost soustředila do této oblasti hlouběji tak, aby bylo možné zhodnotit jak pozorovanou kvalitu, tak posoudit a vyhodnotit podmínky v širším kontextu jazykového vzdělávání.

1.1 Metodologie tematického šetření

Základem pro tematickou zprávu bylo několik datových zdrojů. Nejvíce dat pochází z prezenční komplexní inspekční činnosti. Ve školním roce 2022/2023 inspekční týmy navštívily více než tři tisíce vyučovacích hodin cizích jazyků v 1 044 základních školách (z toho 961 bylo běžných¹), z nich 742 mělo druhý stupeň (663 běžných). Přitom se (s výjimkou hodin anglického jazyka) v převážné míře jednalo právě o hodiny dalšího cizího jazyka. Zastoupení hospitací jednotlivých jazyků odpovídá tomu, jaký podíl žáků se danému jazyku jako dalšímu cizímu jazyku učí (tabulka 1).

TABULKA 1 | Hospitační činnost České školní inspekce v roce 2022/2023 zaměřená na výuku cizích jazyků

Jazyk	Hospitované hodiny		Podíl dalšího jazyka na hospitacích v daném jazyce (%)
	Celkem	Z toho další	
Anglický	2 385	55	2,3
Německý	549	470	85,6
Francouzský	18	15	83,3
Španělský	37	36	97,3
Ruský	152	147	96,7
Celkem	3 141	723	23,0

Zdroj dat: ČŠI

Současně bylo provedeno ověření vybraných znalostí a dovedností v dalším cizím jazyce (prostřednictvím testu zadaného v inspekčním systému elektronického testování InspIS SET) žáků na úrovni 9. ročníků základních škol a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií (dále také jen „žáků“) s cílem získat informace o dosahovaných vzdělávacích výsledcích žáků na výstupu ze základního vzdělávání. Souběžně s testováním žáci i jejich učitelé vyplňovali dotazníky (popis souboru škol, žáků a učitelů uvádějí tabulky 2 až 4).

¹ Jako „běžná“ je označena škola, která nemá pouze speciální třídy zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona.

TABULKA 2 | Účast škol v testování dalšího cizího jazyka ve školním roce 2022/2023

Jazyk	Počet škol			Podíl škol (%)	
	Celkem	Základní školy	Víceletá gymnázia	Základní školy	Víceletá gymnázia
Anglický	165	122	43	73,9	26,1
Německý	412	334	78	81,1	18,9
Francouzský	51	19	32	37,3	62,7
Španělský	62	26	36	41,9	58,1

Zdroj dat: ČŠI

TABULKA 3 | Účast žáků v testování dalšího cizího jazyka ve školním roce 2022/2023

Jazyk	Počet žáků							Podíl žáků (%)					
	Celkem	Chlapci	Dívky	Základní školy	Víceletá gymnázia	Bez SVP	Se SVP	Chlapci	Dívky	Základní školy	Víceletá gymnázia	Bez SVP	Se SVP
Anglický	4 633	2 336	2 297	3 357	1 276	4 273	360	50,4	49,6	72,5	27,5	92,2	7,8
Německý	10 192	5 184	5 008	8 528	1 664	9 438	754	50,9	49,1	83,7	16,3	92,6	7,4
Francouzský	629	223	406	218	411	615	14	35,5	64,5	34,7	65,3	97,8	2,2
Španělský	993	434	559	413	580	949	44	43,7	56,3	41,6	58,4	95,6	4,4

Zdroj dat: ČŠI

TABULKA 4 | Počet učitelů cizího jazyka v dotazníkovém šetření ve školním roce 2022/2023²

Jazyk	Počet učitelů			Podíl učitelů (%)	
	Celkem	Základní školy	Víceletá gymnázia	Základní školy	Víceletá gymnázia
Anglický	306	197	109	64,4	35,6
Německý	1 204	808	396	67,1	32,9
Francouzský	162	45	117	27,8	72,2
Španělský	143	56	87	39,2	60,8
Ruský	272	198	74	72,8	27,2
Celkem	2 119	1 324	795	62,5	37,5

Zdroj dat: ČŠI

Tam, kde to bylo možné a vhodné, byla využita i již existující data – zejména školní matriky a z nich generované výkonové výkazy a statistické ročenky.³

² Jaký cizí jazyk vyučují, nevedlo 32 učitelů.

³ Za poskytnutí některých dat děkujeme pracovníkům oddělení statistických výstupů sekce informatiky, statistiky a analýz Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky.

A decorative horizontal bar consisting of a long grey rectangle on the left and a shorter grey rectangle on the right, with a large, hollow, blue-outlined number '2' centered between them.

2

Shrnutí hlavních zjištění

2 SHRNUTÍ HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ

Výuka dalšího cizího jazyka (dále také „DCJ“) v základních školách a odpovídajících ročnících víceletých gymnázií poměrně věrně odráží podmínky, průběh a výsledky v českém základním vzdělávání, jak je známe z jiných analýz České školní inspekce i ze zjištění dalších subjektů.

- Od roku 2013 je DCJ povinným předmětem. Při nedávné tzv. malé revizi RVP ZV byla minimální hodinová dotace některých vzdělávacích oblastí redukována, ale oblasti jazykového vzdělávání celkově ani DCJ stejně jako matematiky a dalších oblastí se redukce nedotkla.
- Volbu DCJ omezuje ustanovení, že jím musí být angličtina, pokud se jí žák neučí jako prvnímu cizímu jazyku.
- I když se jako další cizí jazyk vyučuje asi tucet různých jazyků, dominantní postavení mají němčina a ruština, následovány španělštinou, francouzštinou a angličtinou. Podíl žáků, kteří se učí jiné jazyky, je velmi malý.
- Studium cizího jazyka jako nepovinného předmětu je málo zastoupené a nerovnoměrně dostupné.
- I když jsou školy povinny zařazovat DCJ do učebního plánu nejpozději od 8. ročníku, většina základních škol začíná výuku DCJ v 7. ročníku. Zdaleka nejčastěji je tento předmět dotován celkem 6 hodinami.
- Výuka prvního a dalšího jazyka je v řadě charakteristik podobná. To nelze považovat za jednoznačně pozitivní zjištění, neboť cíle obou vzdělávacích oborů i podmínky výuky (dané např. motivací žáků učit se jazyk) se liší. Navíc hodiny dalšího cizího jazyka byly inspektory hodnoceny méně často jako pestré a s využitím skupinové práce, naopak častěji se vyskytovaly frontální a frontální neúčelné hodiny.
- Jak v hodinách prvního, tak i dalšího cizího jazyka reagoval vzdělávací cíl na výsledky a potřeby žáků jen v malém počtu hospitovaných hodin (o něco více než polovina hodin). Málokdy také byl uplatňován diferencovaný přístup, kdy učitel během hodiny specificky pracoval se žáky celého spektra nadání a potřeb (bylo zaznamenáno jen asi ve čtvrtině hodin). Podobně málo učitelé posilují metakognitivní dovednosti.
- Jen ve velmi malém počtu všech hodin cizího jazyka inspektori zaznamenali cílený rozvoj postojů žáků nebo řešení netriviálních problémů. V hodinách DCJ jsou méně využívány zkušenosti žáků z reálného života než v hodinách prvního cizího jazyka (tj. de facto méně než v hodinách angličtiny).
- Nepříznivé je, že kromě anglického jazyka většina žáků další cizí jazyk, který se učí ve škole, v běžném životě zatím nepoužila. Šanci účastnit se školou organizované návštěvy země, kde se mluví studovaným dalším cizím jazykem, mají podstatně nižší žáci základních škol než žáci víceletých gymnázií. Trochu překvapivě se to týká i německy mluvících zemí, jež jsou nám geograficky blízké. To může přispívat k nižší motivaci žáků ke studiu dalšího cizího jazyka, pokud jím není angličtina.
- Učitelé, kteří vyučují jak první, tak i další cizí jazyk, spatřují největší rozdíl mezi oběma předměty v nižší motivaci žáků ke studiu DCJ.
- V základních školách velký počet testovaných žáků dosáhl jen úrovně znalostí v DCJ, kterou autoři testu označují jako nedostačující (od 23 % u angličtiny po 42 % u francouzštiny).
- Podmínky, průběh i výsledky výuky DCJ v základních školách vykazují většinou méně příznivé charakteristiky, než je tomu ve víceletých gymnáziích. V důsledku odlišného složení žáků u obou typů škol se tak reprodukuje vzdělávací nerovnosti podmíněné sociokulturním prostředím, v němž žáci žijí.
- Postoje k učení DCJ i výsledky chlapců jsou systematicky horší než u děvčat. Tento trend není specifíkem pouze českého školství, ale je pozorován i v mezinárodním měřítku.
- Při interpretaci všech zjištění založených na dotazování žáků, a zejména při hodnocení výsledků testování, je nutno brát v úvahu, že školní rok 2022/2023, kdy šetření ČŠI probíhalo, následoval bezprostředně po období pandemie covidu-19 spojené se značným narušením školní výuky. V uvedeném školním roce se vzdělávací instituce také vyrovnávaly s velkým množstvím uprchlíků z Ukrajiny.
- Vzhledem k probíhající diskusi o postavení DCJ v revidovaném RVP ZV je významné, že tři pětiny dotazovaných učitelů cizích jazyků v základních školách by souhlasily s návrhem, aby DCJ nebyl povinným předmětem. V případě ruštinářů na ZŠ dokonce jen 29 % považuje za vhodné, aby DCJ zůstal povinný. Učitelé jazyků ve víceletých gymnáziích spíše podporují zachování současného stavu. Žáci v naprosté většině vnímají užitečnost dalšího cizího jazyka. Přesto jen menšina žáků ZŠ uvádí, že by si tento předmět zvolila, kdyby nemusela (výjimku představuje angličtina).

- Podle odhadu učitelů základních škol by si další cizí jazyk zvolila necelá polovina žáků, což koresponduje s odhadem žáků, zda by si další cizí jazyk zvolili. V porovnání se situací v období zavedení povinné výuky dalšího cizího jazyka v roce 2013 se jeví oba odhady jen mírně vyšší oproti reálnému podílu žáků, kteří se tehdy další cizí jazyk učili (okolo 40 %).
- Poznatky o výuce DCJ v této zprávě se týkají především germánských a románských jazyků, případně ruštiny; o výuce jiných evropských nebo mimoevropských jazyků (nebo o zájmu o ně) šetření neposkytuje informace.
- Žáci, kteří jsou občané Ukrajiny a Běloruska, se učí ruštině jako DCJ častěji, než je průměr pro všechny žáky. Může to být dáno nabídkou tam, kde se tito žáci vzdělávají, nebo zájmem ze strany zákonných zástupců, protože pro významnou část z nich je ruština mateřštinou, s níž si mohou chtít uchovat kontakt.
- V září sledovaného školního roku 2022/2023 byl vykazován nevelký počet žáků studujících ukrajinštinu jako první nebo další cizí jazyk (celkem asi tři sta žáků). Ve všech případech se jednalo o občany s ukrajinským občanstvím. Je to jen velmi malá část všech žáků s ukrajinskou státní příslušností, kterých bylo v té době zhruba 51 tisíc; nějaký další cizí jazyk se učilo skoro 14 tisíc z nich.

3

Další cizí jazyk v kurikulu základního vzdělávání

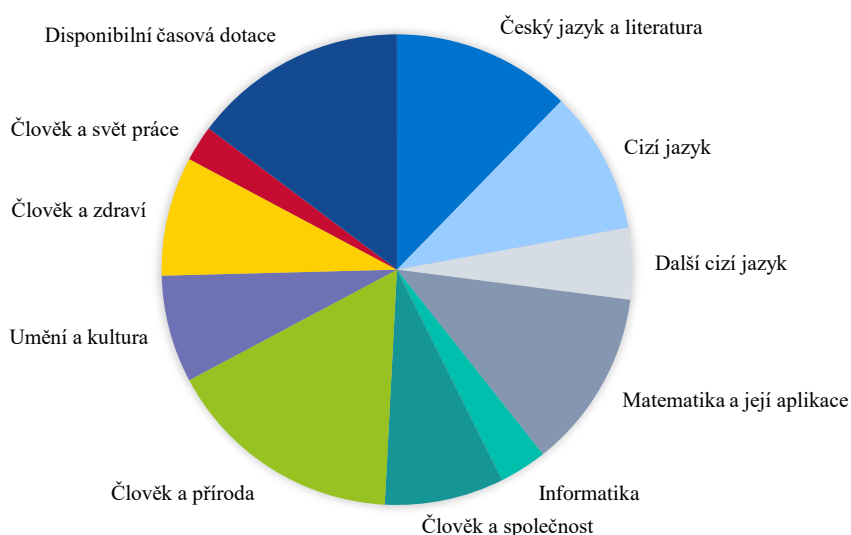
3 DALŠÍ CIZÍ JAZYK V KURIKULU ZÁKLADNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací oblast **jazyk a jazyková komunikace** zaujímá ve škole stěžejní postavení. Ne náhodou ji české i zahraniční dokumenty řadí obvykle na první místo ve výčtu školních předmětů. Podle RVP ZV jazyková výuka, jejímž cílem je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí, vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání.

3.1 Další cizí jazyk v RVP pro základní vzdělávání

Obsah vzdělávací oblasti jazyk a jazyková komunikace se realizuje ve vzdělávacích oborech český jazyk a literatura, cizí jazyk a další cizí jazyk. Další cizí jazyk má s minimální dotací 6 hodin podíl 5 % na celkové povinné dotaci všech oborů na druhém stupni základního vzdělávání (graf 1). Ke kultivaci jazykových dovedností žáka však mají přispívat všechny vzdělávací oblasti, každá svým specifickým způsobem.

GRAF 1 | Podíl jazykového vzdělávání na celkové povinné časové dotaci všech oblastí na 2. stupni základního vzdělávání

Zdroj dat: RVP ZV

Podle RVP ZV obory **cizí jazyk** a **další cizí jazyk** přispívají k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytují živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa. Osvojování cizích jazyků pomáhá snižovat jazykové bariéry, čímž přispívá ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice a srovnávat je s kulturou vlastní.

Další cizí jazyk může být německý, francouzský, španělský, italský, ruský, slovenský, polský, případně jiný jazyk; anglický jazyk jako další cizí jazyk musí škola nabídnout žákům, kteří nezvolili anglický jazyk jako cizí jazyk. Škola zařazuje další cizí jazyk podle svých možností nejspíše od 8. ročníku v minimální časové dotaci 6 hodin. Specifikem oblasti Jazyk a jazyková komunikace je to, že minimální časová dotace je rozepsána až na úroveň jednotlivých oborů. To pro DCJ znamená, že v případě dodržení pouze minimální časové dotace je odpovídající předmět ve škole vyučován například od 7. do 9. ročníku s dotací dvě hodiny týdně nebo v posledních dvou ročnících a v každém jsou mu věnovány tři hodiny týdně.

Úspěšnost jazykového vzdělávání jako celku je závislá nejen na výsledcích vzdělávání v mateřském jazyce a v cizích jazycích, ale závisí také na tom, do jaké míry se jazyková kultura žáků stane předmětem zájmu i všech ostatních oblastí základního vzdělávání, kultury školy (včetně jejího materiálního prostředí), extrakurikulárních aktivit aj.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti jazyk a jazyková komunikace dle RVP ZV

Vzdělávání [...] směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení jazyka jako nositele historického a kulturního vývoje národa a důležitého sjednocujícího činitele národního společenství,
- pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání,
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství,
- rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti,
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů,
- zvládnutí pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace,
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření,
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama,
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založeným na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání.

Zdroj: RVP CZ

3.1.1 Další cizí jazyk a SERRJ

Požadavky na vzdělávání v cizích jazycích formulované v RVP ZV vycházejí ze *Společného evropského referenčního rámce pro jazyky*⁴, který popisuje různé úrovně ovládnutí cizího jazyka. Úprava očekávaných výstupů podle rámce byla provedena v roce 2013. Vzdělávání v cizím jazyce předpokládá dosažení úrovně A2, ve vzdělávání v dalším cizím jazyce jde o dosažení úrovně A1.

To znamená, že je důraz kladen na ústní komunikaci a vytváření základu (zejména ve fonetice a syntaxi) pro další osvojování jazyka. Cílem je rovněž rozvoj jazykového povědomí ve vztahu k mateřskému jazyku, případně dalším jazykům. Další cizí jazyk se žáci navíc začínají učit obvykle až ve věku, kdy se výrazně mění jejich potřeby a zájmy. Tomu je rovněž potřeba přizpůsobit témata i metody, aby výuka byla motivující a úspěšná. Na druhou stranu žáci již mají zkušenost se studiem cizího jazyka a je vhodné podpořit je v reflexi a využití získaných učebních strategií a metod, jež se jim osvědčily.

Úroveň A2: Žák rozumí větám a často používaným výrazům vztahujícím se k oblastem, které se ho bezprostředně týkají (např. základní informace o něm a jeho rodině, o nakupování, místopisu a zaměstnání). Komunikuje prostřednictvím jednoduchých a běžných úloh, jež vyžadují jednoduchou a přímou výměnu informací o známých a běžných skutečnostech. Popíše jednoduchým způsobem svou vlastní rodinu, bezprostřední okolí a záležitosti týkající se jeho nejnáléhavějších potřeb.

Úroveň A1: Žák rozumí známým každodenním výrazům a zcela základním frázím, jejichž cílem je vyhovět konkrétním potřebám, a tyto výrazy a fráze používá. Představí sebe a ostatní a klade jednoduché otázky týkající se informací osobního rázu, např. o místě, kde žije, o lidech, které zná, a věcech, které vlastní, a na podobné otázky odpovídá. Jednoduchým způsobem se domluví, mluví-li partner pomalu a jasně a je ochoten mu pomoci.

Zdroj: RVP ZV

⁴ Společný evropský referenční rámec pro jazyky vymezuje kompetence komunikativní (lingvistické, sociolingvistické, pragmatické) a všeobecné (předpokládající znalost sociokulturního prostředí a reálií zemí, ve kterých se studovaným jazykem hovoří) jako cílové kompetence jazykové výuky (<https://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/spolecny-evropsky-referencni-ramec-pro-jazyky>).

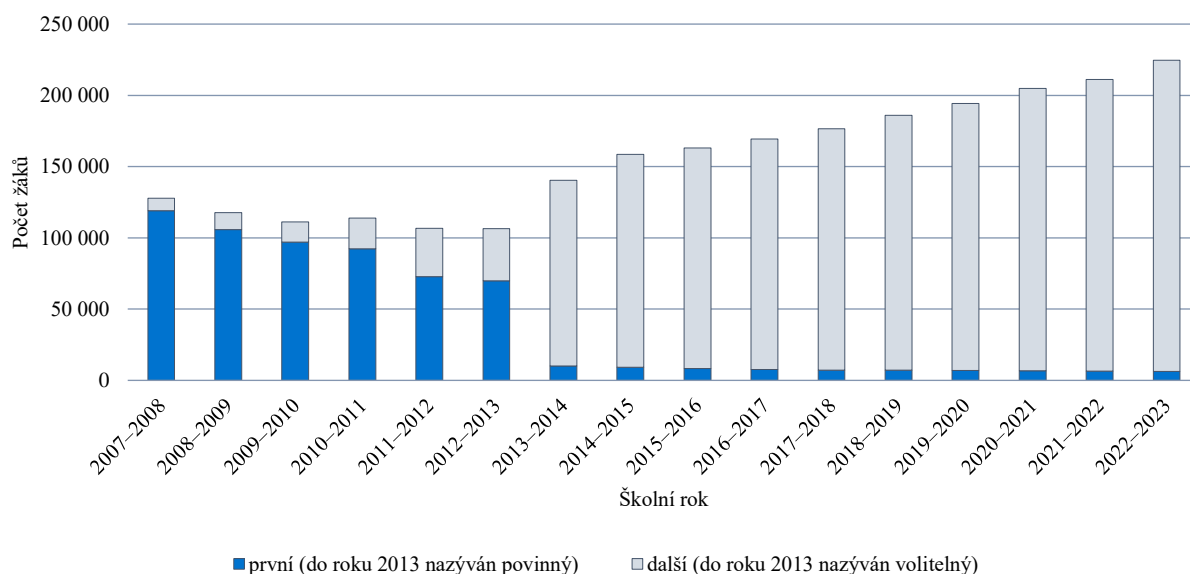
3.1.2 Situace před rokem 2013 a současný stav

V původním RVP ZV byl další cizí jazyk vymezen jako *doplňující vzdělávací obor*, který musela škola všem žákům *nabídnout* ve stanovené hodinové dotaci ve formě volitelného předmětu. Zavedením dalšího cizího jazyka byla kromě angličtiny podpořena výuka ostatních cizích jazyků, byla oživena klesající tendence výuky jiných jazyků než angličtiny a bylo podpořeno fungující další vzdělávání učitelů cizích jazyků. V textu bylo navíc uvedeno, že šestihodinová časová dotace bude do školního roku 2011/2012 využívána jako volitelný předmět. Důvodem bylo vytvoření časového prostoru pro zajištění dostatečných personálních kapacit na základních školách.

MŠMT tímto rozhodnutím alespoň částečně naplnilo doporučení EU o zavedení dvou povinných cizích jazyků do výuky v základním vzdělávání a směřuje k uplatňování principu mnohojazyčnosti (viz např. tehdejší dokumenty doporučení Evropského parlamentu z 13. prosince 2001, usnesení Evropské rady z Barcelony 2002, akční plán Evropské komise z roku 2003, Nová rámcová strategie pro mnohojazyčnost z roku 2005 apod.). Do školního roku 2012/2013 se tedy rozlišoval povinný a volitelný předmět, od roku 2013/2014 jsou oba předměty povinné, rozlišuje se první a další cizí jazyk. Zároveň byla řešena jeho závaznost pro žáky a školu. Další cizí jazyk je od školního roku 2013/2014 vymezen jako součást vzdělávací oblasti jazyk a jazyková komunikace. Do roku 2016 platilo, že škola musí daných 6 disponibilních hodin využít pouze pro výuku dalšího cizího jazyka a v odůvodněných případech pro upevňování a rozvíjení cizího jazyka. Příklady odůvodněných případů: žáci se SVP, nedostatečné personální a organizační zajištění výuky apod. Toto neplatilo v roce 2013/2014 pro 9. ročník. V roce 2016 byly z RVP ZV odebrány tzv. odůvodněné případy, které mohly u některých škol vést k tomu, že další cizí jazyk žákům vůbec nenabídlí. Od 1. 9. 2016 tedy všechny školy bez výjimky musely žákům další cizí jazyk nabídnout.

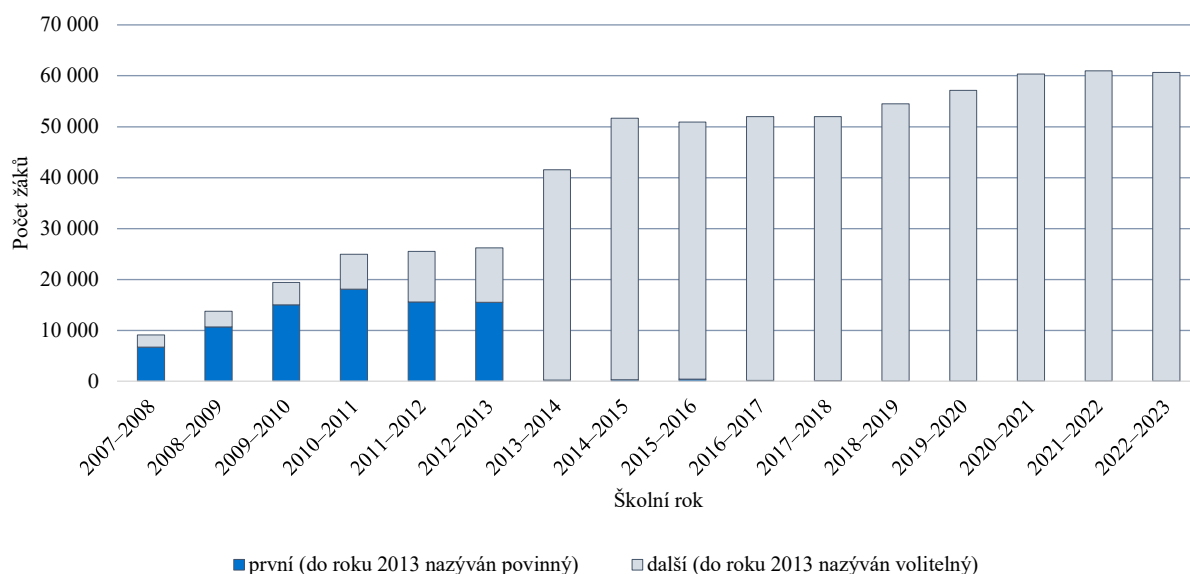
Další cizí jazyk je třeba odlišovat od druhého jazyka, kterým se rozumí čeština z hlediska žáků s odlišným mateřským jazykem (dále také „OMJ“).⁵ Grafy 2 až 4 ukazují, jak se vyvíjel počet žáků, kteří se učí jednotlivým cizím jazykům (vyjma angličtiny). Pro jiné, méně často vyučované jazyky, jsou odpovídající grafy uvedeny v příloze 1.

GRAF 2 | Celkový počet žáků základních škol, kteří se učí němčině jako cizímu jazyku

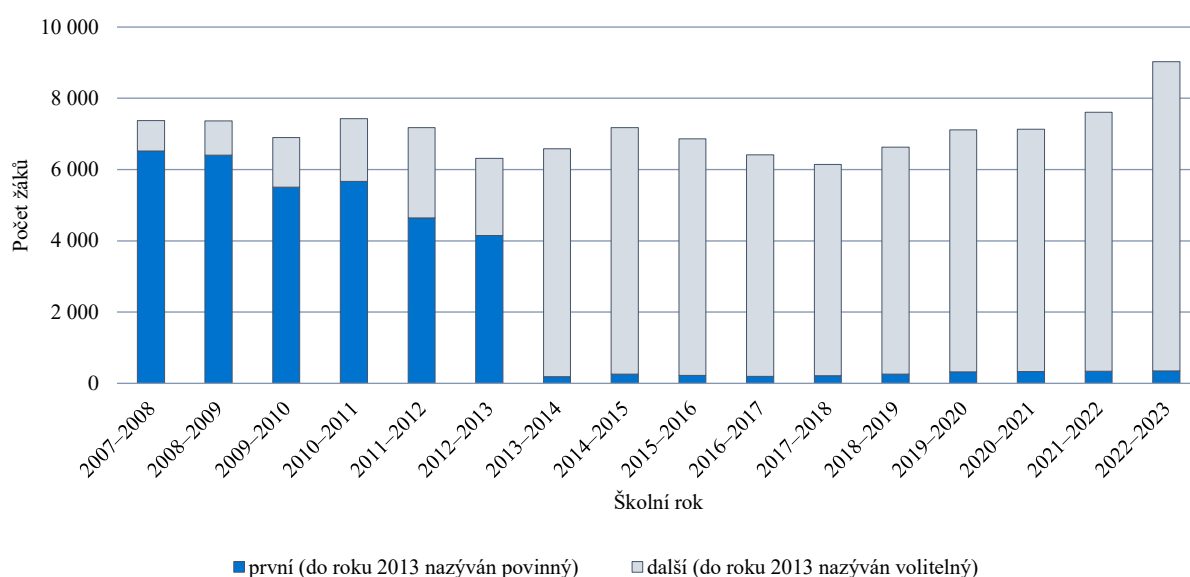

Zdroj dat: MŠMT ČR

⁵ RVP ZV to vysvětluje takto: „Druhý jazyk se oproti cizímu jazyku liší především významem v životě žáka, neboť jde o jazyk, na kterém je žák závislý z hlediska školní docházky a integrace do společnosti. V souvislosti s tím jsou v případě druhého jazyka také zvýšené nároky na míru rozvoje sociokulturní kompetence. (...) Rozdíl mezi druhým a cizím jazykem je v neposlední řadě také v tom, že žák je velmi záhy vystaven různým variantám češtiny jak na rovině slovní zásoby, tak stylistické a fonetické. Jako podpůrný materiál lze využít *Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro základní vzdělávání*.“

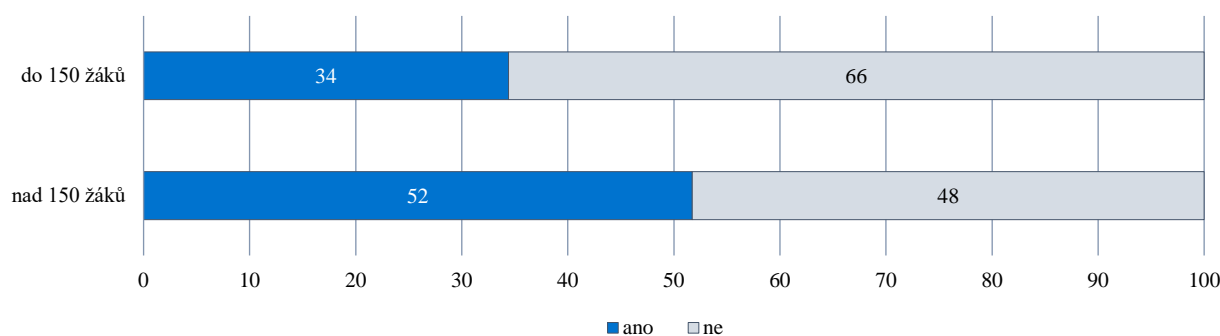
GRAF 3 | Celkový počet žáků základních škol, kteří se učí ruštině jako cizím jazyku

Zdroj dat: MŠMT ČR

GRAF 4 | Celkový počet žáků základních škol, kteří se učí francouzštině jako cizím jazyku

Zdroj dat: MŠMT ČR

Při komplexní inspekční činnosti se ve sledovaném školním roce ředitelé vyjadřovali i k tomu, zda výuka dalšího cizího jazyka pro všechny žáky probíhala ve škole povinně již před rokem 2013. Jak ukazuje graf 5, odpovědi se liší podle velikosti školy. Vzhledem k časovému odstavu deseti let většina ředitelů již neuvěděla, jaký podíl žáků si další cizí jazyk jako volitelný předmět vybíral tam, kde jazyk nebyl povinný.

GRAF 5 | Výuka dalšího cizího jazyka probíhala pro všechny žáky ve škole povinně již před rokem 2013 – podíl škol (%)

Zdroj dat: ČŠI

Ve školním roce 2022/2023 byl pro školy závazný RVP ZV ve verzi z roku 2017. V roce 2021 byl vydán upravený RVP ZV (tzv. malá revize), podle nějž školy mohly začít vyučovat od roku 2021, ale povinně na něj přešly ve všech ročních prvních stupně od 1. září 2023. Pro všechny ročníky druhého stupně pak stejná povinnost platí od 1. září 2024. I když se při uvedené změně RVP ZV u některých vzdělávacích oblastí změnilo relativní zastoupení v učebním plánu, oblasti jazyk a jazyková komunikace se změna nedotkla a dalšímu cizímu jazyku po celou dobu byla vymezena na druhém stupni minimální časová dotace 6 hodin.

3.1.3 Žáci s priznanými podpůrnými opatřeními a žáci cizinci

V roce 2016 byla připravena nová verze RVP ZV v rámci prohlubování zavádění inkluzivního vzdělávání. Dosavadní příloha rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením (RVP ZV – LMP) byla zrušena a vedle standardních očekávaných výstupů byly formulovány doporučené minimální úrovně pro úpravu očekávaných výstupů. Vzdělávací obsah vzdělávacích oborů cizí jazyk a další cizí jazyk je od 1. 9. 2017 možné nahradit v nejlepší zájmu žáka s priznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně jiným vzdělávacím obsahem v rámci individuálního vzdělávacího plánu (na základě doporučení školského poradenského zařízení).

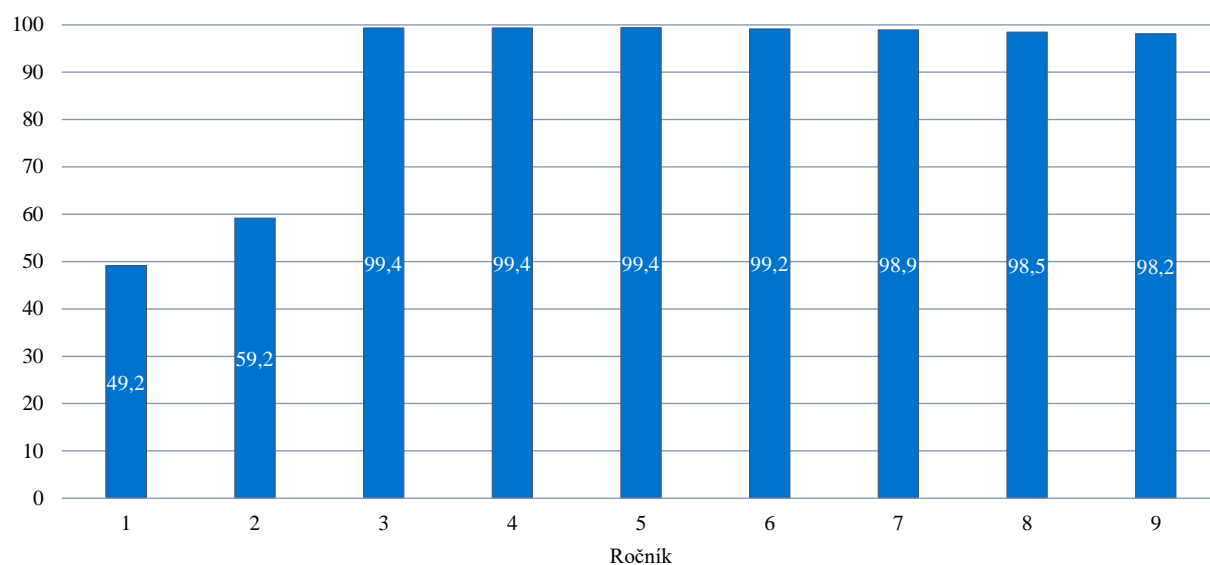
Další úprava RVP ZV nastala v roce 2023 jako reakce na nárůst počtu žáků cizinců v českých školách – vzdělávací obsah vzdělávacího oboru další cizí jazyk je možné nahradit v nejlepší zájmu žáka cizince vzdělávacím obsahem vzdělávacího oboru cizí jazyk nebo vzdělávacím obsahem češtiny jako druhého jazyka (lze využít *Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro základní vzdělávání*). V těchto případech se nejedná o podpůrné opatření, vzdělávací obsah se nahrazuje bez vytváření individuálního vzdělávacího plánu (IVP). Češtinu jako druhý jazyk pro žáky s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka lze realizovat také v rámci dostupných časových dotací.

3.2 Rozsah výuky cizího jazyka

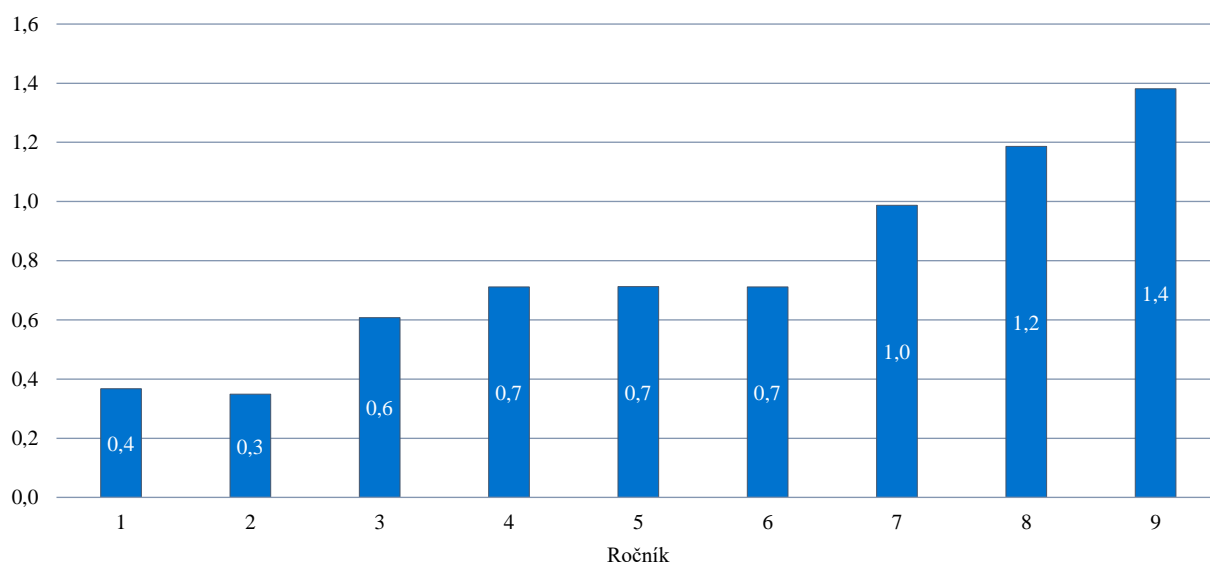
Volba dalšího cizího jazyka je závislá na tom, který cizí jazyk žák studuje jako první. Proto jsou nejprve uvedeny základní údaje o výuce *prvního* cizího jazyka, kterým je v českém prostředí dominantně angličtina.

3.2.1 První cizí jazyk

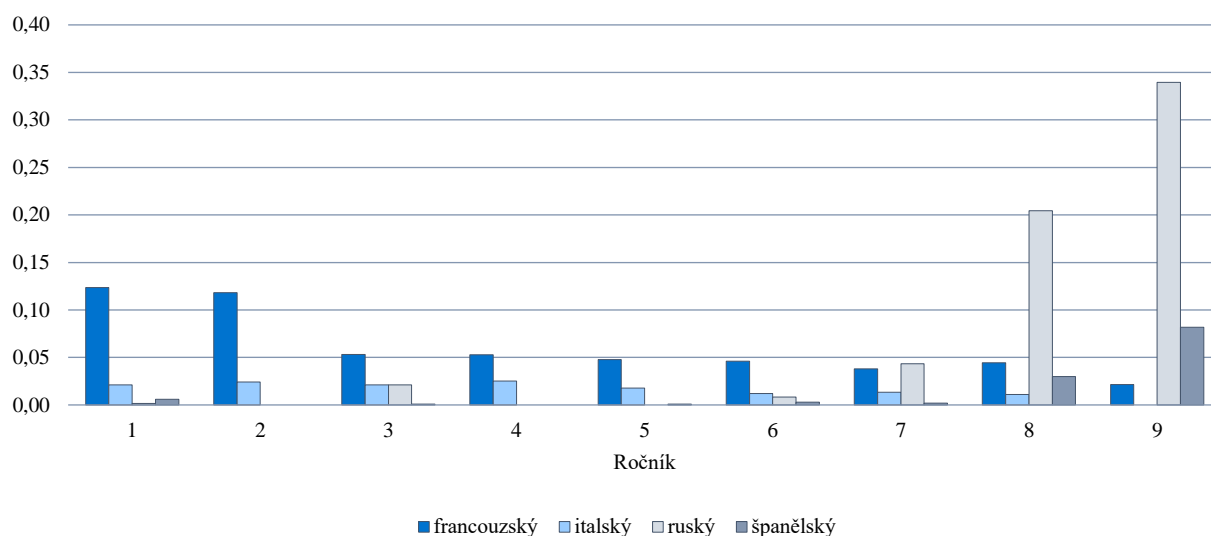
Grafy 6 až 8 ukazují, jak nabíhá výuka *prvního* jazyka v základních školách v průběhu školní docházky (nejde o počet žáků, kteří se v daném ročníku *začali* učit prvním cizím jazykem). V prvním ročníku se některému prvním cizím jazyku učí 49 % a v druhém již 59 % žáků základních škol. Od třetího ročníku se počet žáků, kteří se *neučí* žádnému cizím jazyku, pohybuje jen kolem 1 %.

GRAF 6 | Podíl žáků ročníku učících se angličtinu jako první jazyk podle ročníku – základní školy (%), 2022/2023

Zdroj dat: MŠMT ČR

GRAF 7 | Podíl žáků ročníku učících se němčinu jako první jazyk podle ročníku – základní školy (%), 2022/2023

Zdroj dat: MŠMT ČR

GRAF 8 | Podíl žáků ročníku učících se jiný evropský jazyk jako první jazyk podle ročníku – základní školy (%), 2022/2023

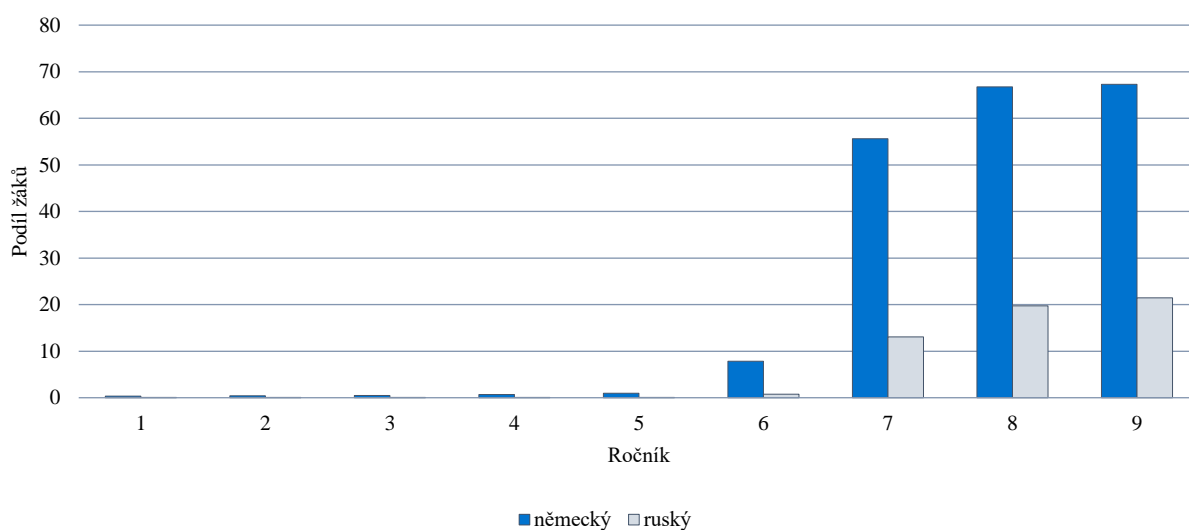
Zdroj dat: MŠMT ČR

V grafech nejsou uvedeny jazyky, kterým se učí jako prvním cizím jazyku celkem méně než 10 žáků. Nejsou započtení ani žáci v desátém ročníku (z celkem 1 041 žáků se 914 neučí žádnému jazyku, 114 angličtině a 13 němčině), a žáci nezařazení do ročníku (z 2 089 se více než polovina neučí žádnému jazyku, 929 žáků se učí angličtině a 46 jinému evropskému jazyku).

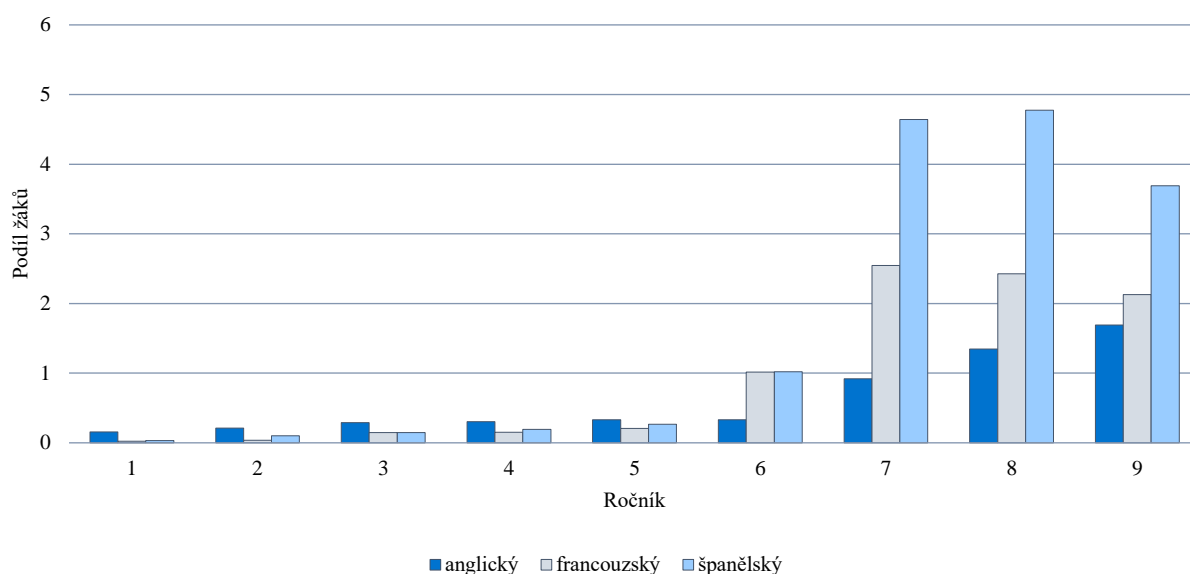
Více žáků studuje němčinu jako první cizí jazyk v krajích, které sousedí se Spolkovou republikou Německo, popř. s Rakouskem. To v daných krajích komplementárně ovlivňuje povinnost studovat angličtinu jako další cizí jazyk.

3.2.2 Další cizí jazyk

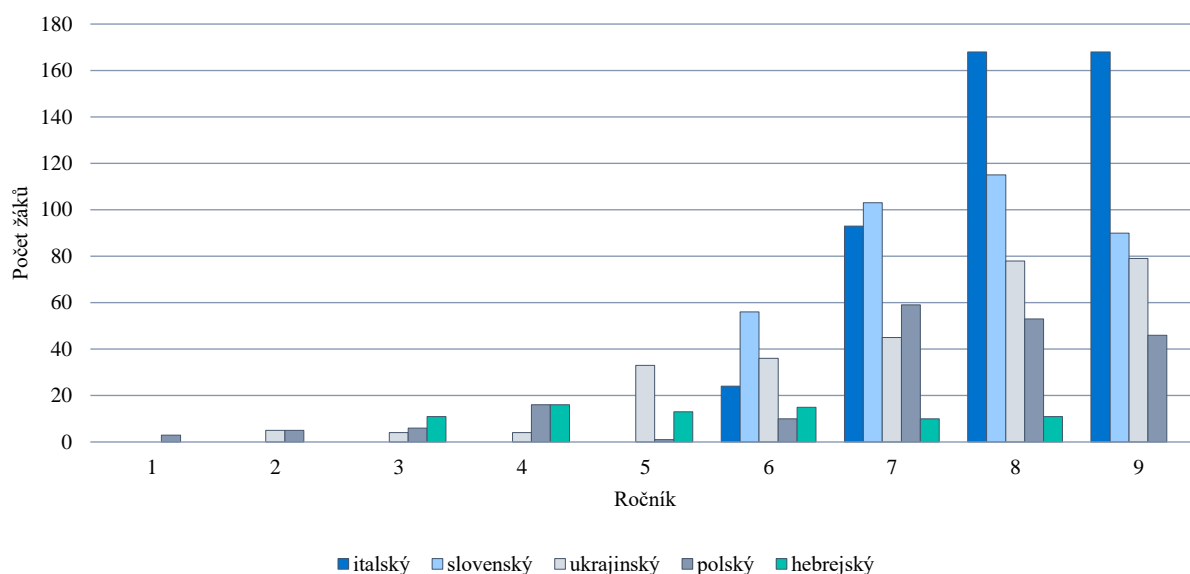
Další cizí jazyky, které jsou vyučovány v základních školách, můžeme rozdělit do tří skupin. Desítky tisíc žáků se jako druhému z cizích jazyků učí němčině nebo ruštině (graf 9); dohromady takřka 89,8 % žáků studuje jeden z těchto jazyků. Počet žáků, kteří se jako dalším cizím jazyku učí angličtině, francouzštině nebo španělštině, dosahuje tisíců (graf 10), takže podíl těchto jazyků je v součtu 9,9 %. Stovky žáků se jako dalším jazyku učí italštině, polštině, slovenštině a ukrajinštině, u hebrejštiny to jsou jen desítky žáků – celkem se jedná asi o čtvrt procenta žáků (graf 11). Jako nejméně zastoupené další cizí jazyky jsou školami vykázány čínština (3 žáci), japonština (6 žáků) a korejština (1 žák).

GRAF 9 | Podíl žáků ročníku, kteří se učí nejčastěji vyučované další cizí jazyky na základních školách (%), 2022/2023

Zdroj dat: MŠMT ČR

GRAF 10 | Podíl žáků ročníku, kteří se učí poměrně často vyučované další cizí jazyky na základních školách (%), 2022/2023

Zdroj dat: MŠMT ČR

GRAF 11 | Méně často vyučované další cizí jazyky na základních školách (řazeno podle celkového počtu žáků), 2022/2023

Zdroj dat: MŠMT ČR

V základních školách je jen málo využívána možnost zařadit do kurikula více než dva jazyky (tabulka 5). Nejméně tři jazyky se učí asi půl procenta žáků základních škol, čtyři jazyky pak už jen půl promile žáků. V naprosté většině případů výuka třetího jazyka začíná až na druhém stupni základní školy. Přitom v některých případech může být jako další cizí jazyk opět vykazována rozšiřující výuka prvního nebo druhého jazyka.

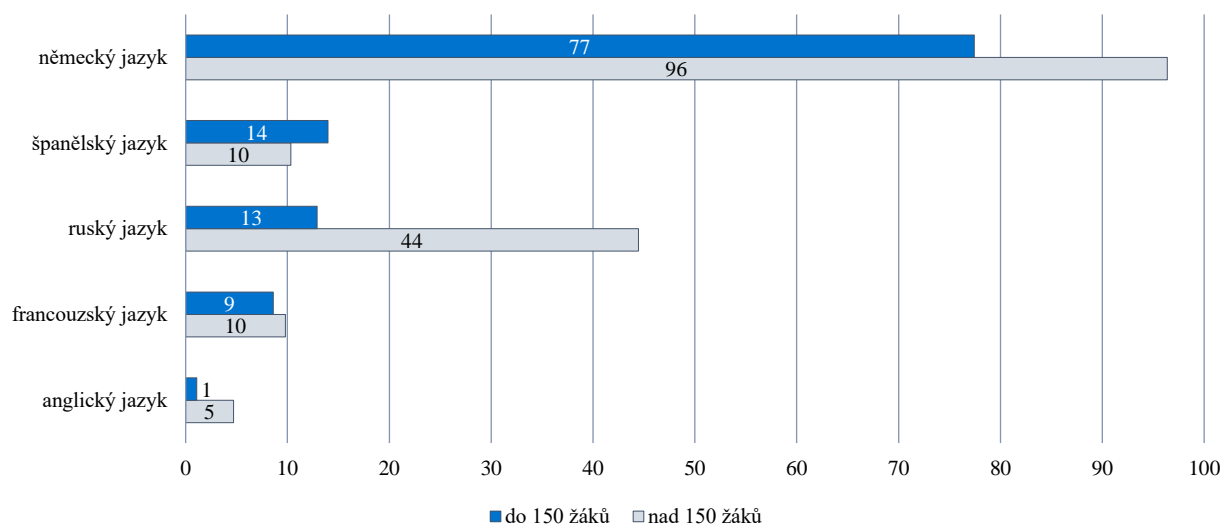
TABULKA 5 | Počet žáků, kteří se učí více než dva cizí jazyky, 2022/2023

Jazyk	Počet žáků	
	Třetí jazyk	Čtvrtý jazyk
Anglický	83	–
Francouzský	762	163
Italský	53	–
Německý	1 831	14
Ruský	2 244	58
Španělský	346	283

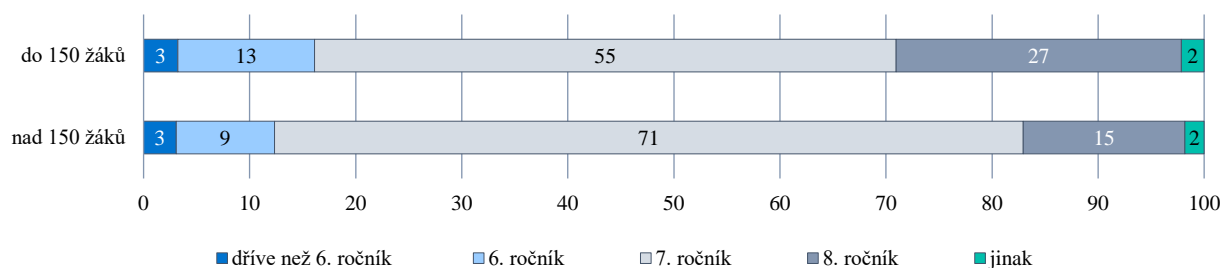
Zdroj dat: MŠMT ČR

3.2.3 Další cizí jazyk podle velikosti školy a regionu

Data vycházející z komplexní inspekční činnosti ČŠI ve sledovaném školním roce ukazují dílčí rozdíly ve výuce dalšího cizího jazyka mezi menšími a většími školami (grafy 12 a 13). Podle očekávání je nabídka dalších cizích jazyků v menších školách omezenější (rozdíl je největší u ruštiny, kterou žáci studují jen na osmině menších plně organizovaných základních škol ve srovnání se skoro polovinou škol větších). V menších školách je častěji výuka dalšího cizího jazyka zahajována až od 8. ročníku, avšak počet hodin, které žáci celkem na druhém stupni stráví studiem dalšího cizího jazyka, se v obou typech škol neliší: ve čtyřech pětinach škol se jedná o 6 hodin, které jsou stanoveny jako minimum v rámcovém učebním plánu.

GRAF 12 | Podíl škol, v nichž jsou vyučovány různé další cizí jazyky, podle velikosti školy – běžné základní školy s druhým stupněm (%)

Zdroj dat: KIC ČŠI

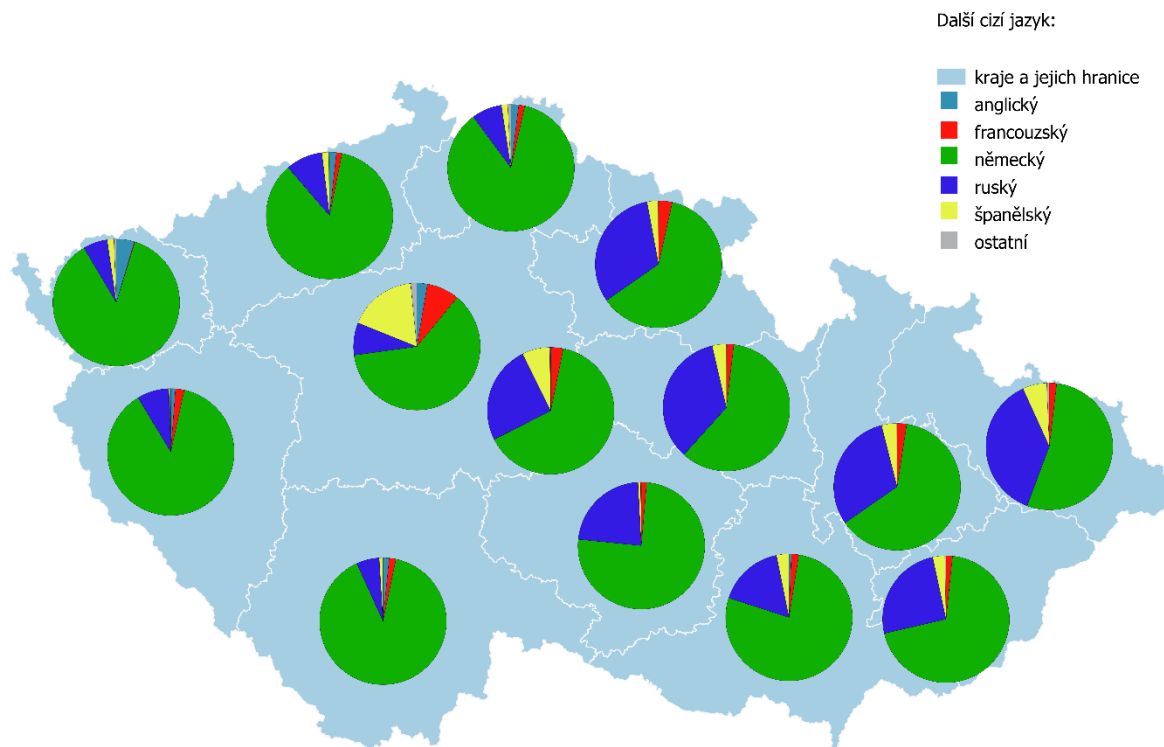
GRAF 13 | Ve kterém ročníku je další cizí jazyk ve škole vyučován, podle velikosti školy – běžné základní školy s druhým stupněm (%)

Zdroj dat: KIC ČŠI

Zastoupení různých jazyků vyučovaných jako DCJ je rovněž nerovnoměrné z regionálního hlediska (mapa 1). I když všude převládá němčina, v krajích sousedících s Německem a Rakouskem je její dominance nejvýraznější; tam se také častěji v pozici DCJ objevuje angličtina. V Praze a Středočeském kraji je škála vyučovaných jazyků pestřejší.

MAPA 1 | Relativní podíl různých dalších cizích jazyků v krajích 2022/2023

Zdroj dat: MŠMT ČR

3.2.4 Další cizí jazyk podle státního občanství

Tabulka 6 uvádí rozložení *dalších* cizích jazyků, které se učí žáci podle své státní příslušnosti, přičemž do tabulky jsou zahrnuty státy, jejichž občanů je v českých základních školách více než sto (nejsou při tom zohledněny případy, kdy má žák dvojí občanství). Z tabulky vyplývá, že občané Ukrajiny a Běloruska se učí ruštině jako dalšímu cizímu jazyku častěji, než je průměr pro všechny žáky. Není jasné, zda je to dáno nabídkou ve školách, kde se tito cizinci vzdělávají, nebo zájmem ze strany rodičů, protože pro významnou část žáků z těchto zemí je ruština mateřštinou, se kterou si mohou chtít uchovat kontakt. U občanů Ruské federace tento trend není patrný.⁶ Z dat nelze vyčíst, jaké cizí jazyky studují žáci s OMJ, kteří jsou českými občany. Zjištění v této oblasti nicméně dává podnět k zamyšlení, jaké reálné možnosti studia cizího/dalšího cizího jazyka mají žáci, kteří jsou rodilými mluvčími právě těch jazyků, jež škola nabízí jako CJ nebo DCJ. Pokud je totiž takový žák zařazen do výuky s cílem udržet si kontakt se svým prvním jazykem, je to pochopitelné, ale v podstatě to odporuje cíli RVP ZV, kdy každý žák získá za dobu ZV dva cizí jazyky. Situace je o to komplikovanější, když je pro žáka čeština cizím, resp. druhým jazykem, a přesto musí dva cizí jazyky dle nabídky školy absolvovat.

V září sledovaného školního roku 2022/2023 byl vykazován malý počet žáků studujících ukrajinštinu jako první (10 žáků) nebo další cizí jazyk (284 žáků). Ve všech případech se jednalo o žáky s ukrajinským občanstvím. Je to jen velmi malá část všech žáků s ukrajinskou státní příslušností, kterých bylo v té době zhruba 51 tisíc a *další* cizí jazyk se učilo skoro 14 tisíc z nich.

⁶ Pokud jde o první cizí jazyk, studuje italštinu asi čtvrtina žáků s občanstvím Itálie. Určité zvýšení, ale podstatně menší, lze pozorovat u podílu občanů Spolkové republiky Německo studujících jako první cizí jazyk němčinu.

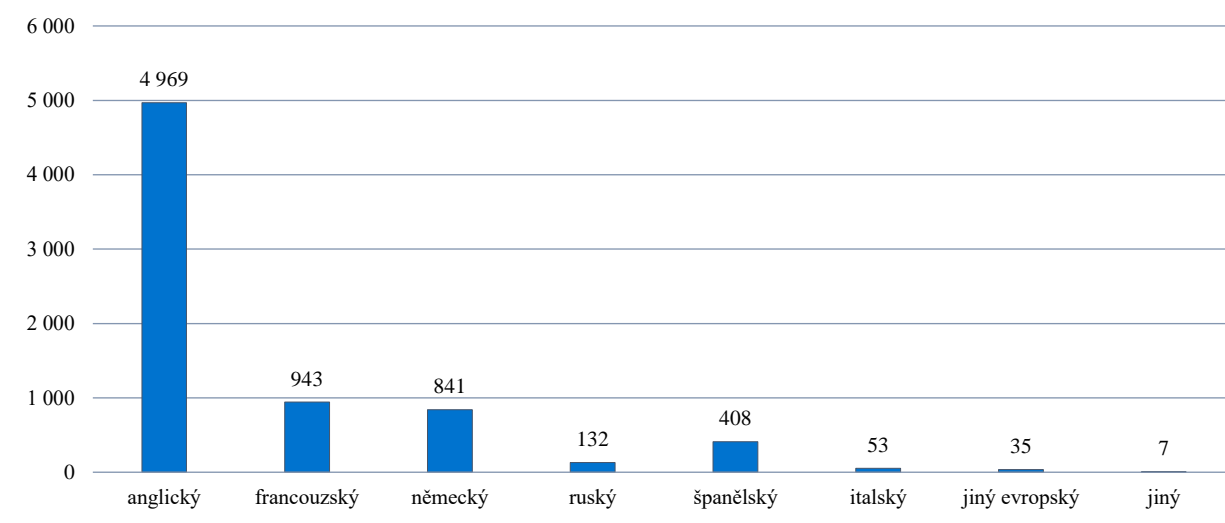
TABULKA 6 | Podíl jazyků, kterým se učí žáci základních škol jako dalšímu cizímu jazyku, podle státní příslušnosti (%)

Státní příslušnost žáka	Další cizí jazyk					
	Anglický	Francouzský	Německý	Ruský	Španělský	Ukrajinský
Česká republika	2	3	71	19	5	0
Ukrajina	2	3	63	27	3	2
Slovenská republika	3	4	69	15	8	0
Vietnam	2	3	86	4	4	0
Ruská federace	4	10	60	12	14	0
Mongolsko	0	1	86	13	0	0
Rumunsko	2	7	70	15	6	0
Bulharská republika	2	4	73	11	10	0
Moldavská republika	0	7	70	17	7	0
Polská republika	1	7	65	17	9	0
Maďarsko	2	6	72	15	5	0
Čínská lidová republika	1	9	82	4	5	0
Běloruská republika	1	5	65	25	5	0
Republika Kazachstán	7	4	64	17	8	0
Spolková republika Německo	10	0	76	12	2	0
Republika Uzbekistán	6	6	61	18	10	0
Srbská republika	0	12	67	10	12	0
Spojené království	0	16	58	10	16	0
Indická republika	0	9	78	6	6	0
Arménská republika	0	10	65	12	14	0

Zdroj dat: MŠMT ČR

3.2.5 Cizí jazyk jako nepovinný předmět

Cizímu jazyku se žák může také učit jako nepovinnému předmětu (viz graf 14). V tomto případě se neopakuje dominance němčiny, popř. ruštiny jako dalšího cizího jazyka, ale nejvýrazněji je zastoupena angličtina – podobně jako u prvního cizího jazyka. Zpravidla se bude jednat o kroužky (na prvním stupni), hodiny konverzace nebo výuku ve výkonově vyrovnanějších skupinách zaměřených na jejich potřeby.

GRAF 14 | Žáci učící se cizí jazyk jako nepovinný předmět, 2022/2023

Zdroj dat: MŠMT ČR

A decorative horizontal bar consisting of a long grey rectangle on the left, a large white number '4' with a black outline in the center, and a shorter grey rectangle on the right.

4

Výuka dalšího cizího jazyka

4 VÝUKA DALŠÍHO CIZÍHO JAZYKA

V této kapitole přinášíme tři pohledy na výuku DCJ: zjištění o průběhu výuky vyplývající z hospitační činnosti ČŠI ve sledovaném školním roce; dále výsledky dotazování učitelů těch žáků, kteří se zúčastnili testování; a konečně i výpovědi těchto žáků samých o jejich vnímání výuky DCJ.

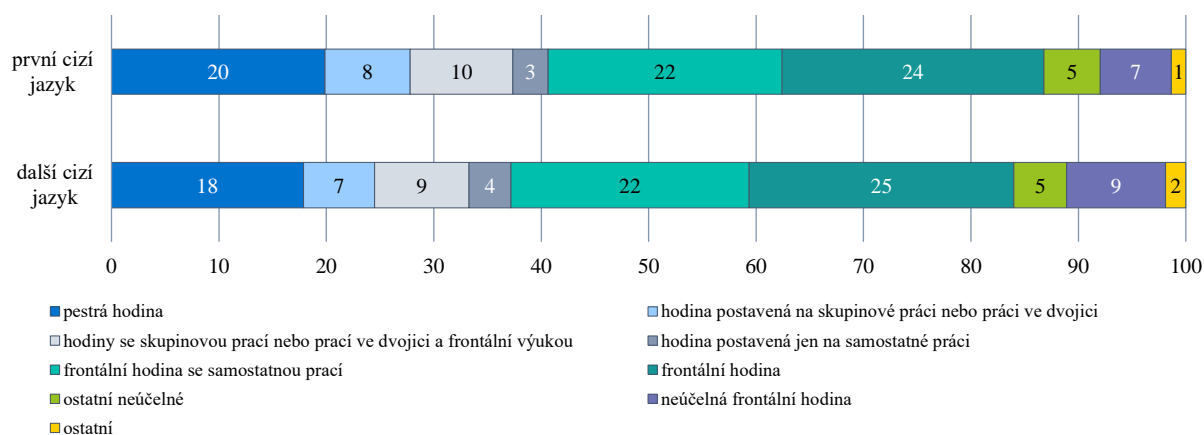
4.1 Zjištění z hospitační činnosti

Česká školní inspekce se při své prezenční komplexní inspekční činnosti ve školním roce 2022/2023 zaměřila na výuku cizích jazyků; hospitované hodiny zahrnovaly jak první, tak další cizí jazyk. Některé jazyky jsou však jako první cizí jazyk vyučovány jen ve velmi malém počtu škol (tedy i nízkém podílu hospitovaných hodin) a výsledky pro tyto jazyky by byly zatíženy velkou výběrovou chybou, proto je srovnání provedeno pouze sumárně pro první a pro další cizí jazyk bez rozlišení, o který konkrétní jazyk se jednalo. Pro doplnění kontextu jsme také vybrané ukazatele porovnali s průměrnými hodnotami za všechny předměty pro daný školní rok.

Hodiny dalšího cizího jazyka byly častěji (v 90 % procentech případů) vedeny učiteli s odbornou kvalifikací dle zákona o pedagogických pracovnících a také s odpovídající aprobační⁷ (71 %), než tomu bylo u hodin prvního cizího jazyka (odpovídající hodnoty jsou 84 % a 65 %). Při omezení srovnání pouze na hodiny na druhém stupni se kvalifikovanost i aprobovanost výuky v hospitovaných hodinách prvního jazyka mírně zvýší (o 1–2 procentní body).

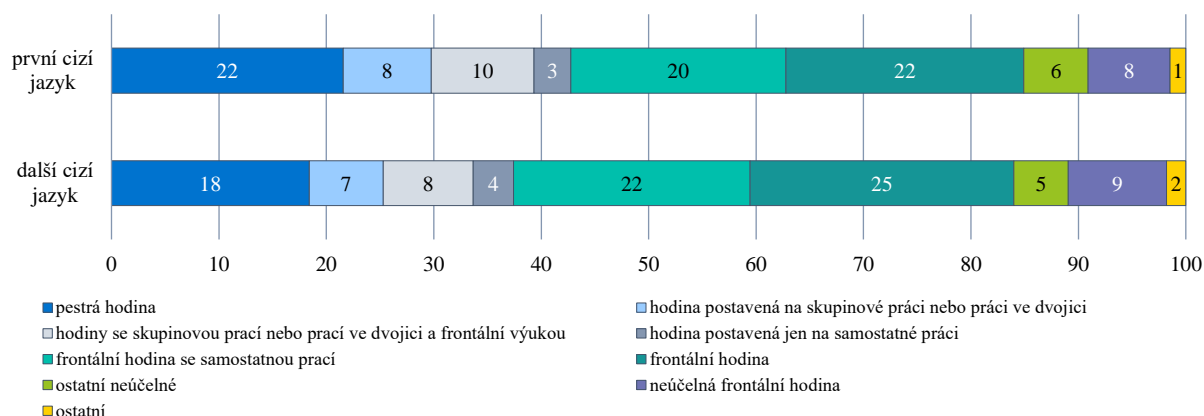
Struktura hospitovaných hodin prvního a dalšího cizího jazyka se celkově příliš neliší (graf 15), ovšem skoro polovina hospitací v hodinách prvního cizího jazyka proběhla na prvním stupni, zatímco výuka dalšího cizího jazyka v naprosté většině případů probíhá nejčastěji od 7. ročníku, tedy u žáků v jiném vývojovém období. Porovnání jsou proto provedena také pro výuku prvního a dalšího cizího jazyka pouze na druhém stupni (graf 16). V tomto srovnání byly hodiny dalšího cizího jazyka hodnoceny méně často jako pestré a s využitím skupinové práce, naopak častěji se vyskytovaly frontální a frontální neúčelné hodiny.

GRAF 15 | Srovnání celkového průběhu hodiny prvního a dalšího cizího jazyka v základních školách (%; $N_1 = 2\,395$; $N_D = 694$)

Zdroj dat: KIC ČŠI

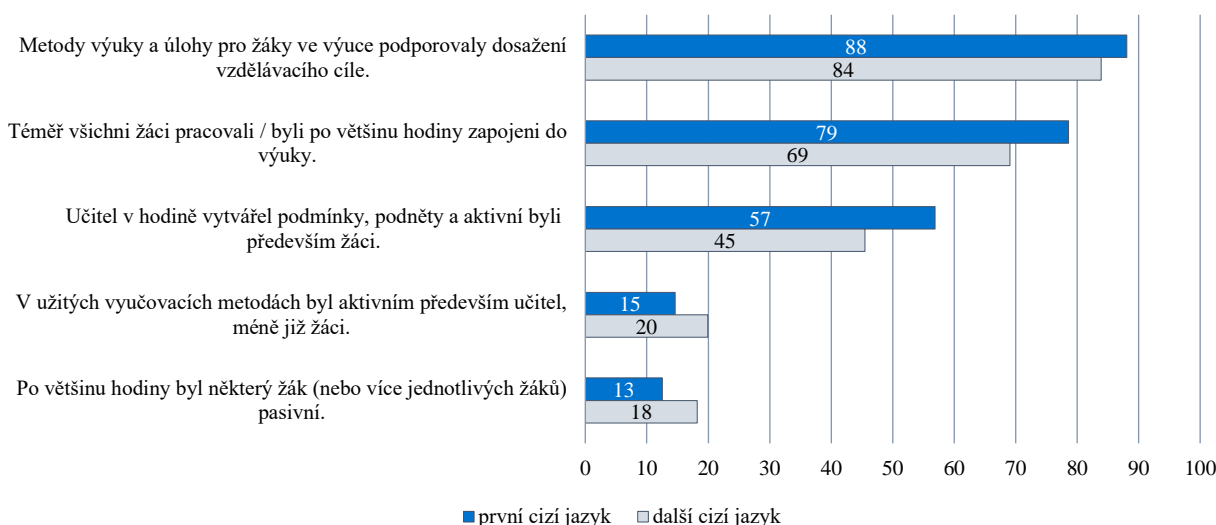
⁷ Tedy učiteli, kteří hospitovaný předmět absolvovali na vysoké škole.

GRAF 16 | Srovnání celkového průběhu hodin prvního a dalšího cizího jazyka na 2. stupni základních škol (%; N₁ = 1 233; N_D = 694)

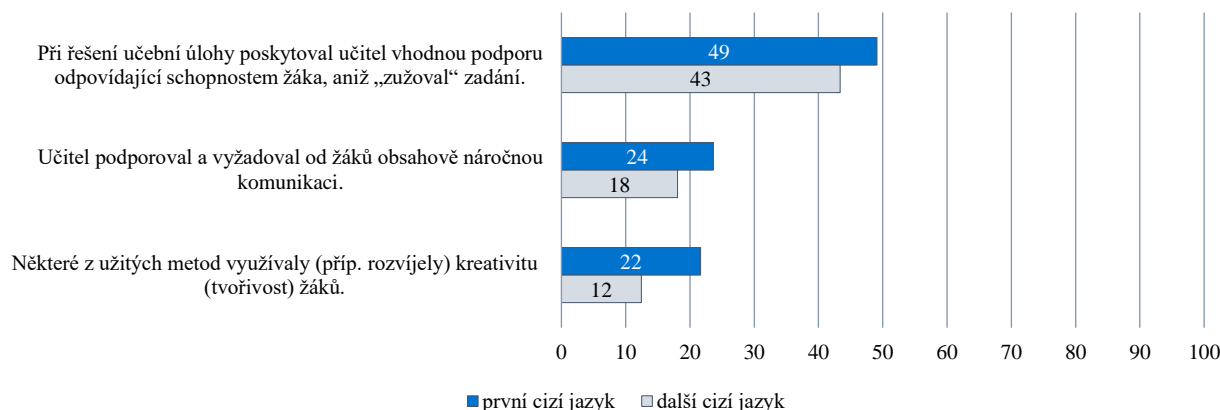
Zdroj dat: KIC ČŠI

Uvedenému celkovému hodnocení výuky odpovídá i podrobnější srovnání organizace výuky, činnosti učitele a žáků i interakce žáků ve sledovaných hodinách (grafy 17 a 18). Pokud jde o organizaci výuky, nejvýznamněji se hodiny dalšího cizího jazyka negativně lišily tím, že v nich častěji byl některý žák nebo skupina žáků po většinu doby pasivní. Naopak v hodinách prvního cizího jazyka téměř všichni žáci pracovali / byli po většinu hodiny zapojeni do výuky, což souviselo s tím, že učitel častěji v hodině vytvářel podmínky a podněty proto, aby aktivní byli především žáci. Pokud porovnáme organizaci výuky pouze prvního a dalšího cizího jazyka na druhém stupni, rozdíl se výrazně snížil, s výjimkou posledního z uvedených ukazatelů (učitel častěji v hodině vytvářel podmínky, podněty a aktivní byli především žáci). To naznačuje, že chování žáků v hodině může souviset s vývojovými znaky dané věkové skupiny žáků, jak bylo naznačeno výše, a není primárně důsledkem způsobu, jímž učitel hodinu organizuje. Pro první cizí jazyk jsou charakteristiky uvedené v grafu 17 vesměs srovnatelné s průměrem jiných vzdělávacích oblastí, resp. předmětů. Výuka dalšího cizího jazyka se z tohoto hlediska podobá např. výuce chemie, což by mohlo opět souviset s věkovými specifiky žáků, neboť oba tyto předměty jsou vyučovány často pouze v nejvyšších ročnících základního vzdělávání.

Při interpretaci těchto rozdílů je třeba si uvědomit, že podoba výuky nezáleží jen na učiteli, ale je výsledkem komplexní interakce učitele a žáků. Prvním jazykem je ve velké většině případů angličtina, pro niž vykazují žáci vyšší motivaci (viz kapitola 3.4.2) a učí se ji déle, mají tedy i vyšší znalosti a dovednosti. Obojí může vést k jejich větší aktivitě v hodině a umožňuje učiteli pracovat i náročnějšími formami. Na druhou stranu, právě nižší vstupní motivace části žáků ke studiu dalšího cizího jazyka a odlišné cíle vyučování tohoto předmětu v kurikulu jsou výzvou pro odlišné přístupy k vyučování dalšího cizího jazyka.

GRAF 17 | Charakteristiky, v nichž se nejvíce lišila organizace hodin prvního a dalšího cizího jazyka (%; N₁ = 2 431; N_D = 708)

Zdroj dat: KIC ČŠI

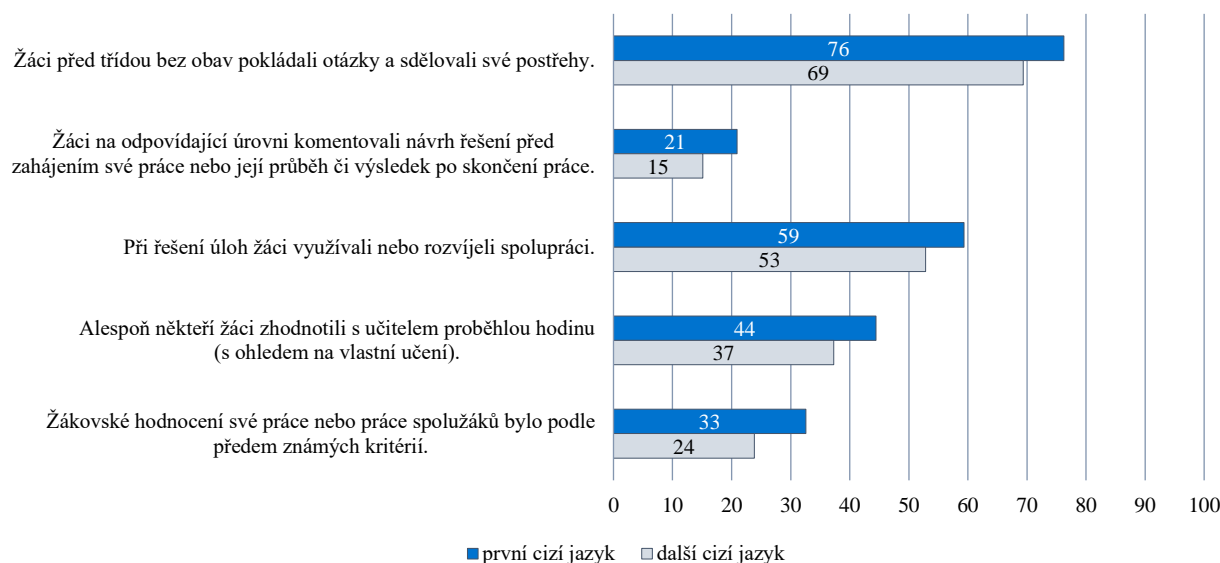
GRAF 18 | Charakteristiky, v nichž se nejvíce lišila činnost učitele v hodinách prvního a dalšího cizího jazyka (%; N₁ = 2 431; N_D = 708)

Zdroj dat: KIC ČŠI

V oblasti činnosti učitele se největší rozdíly mezi prvním a dalším cizím jazykem týkaly podpory a vyžadování obsahově náročné komunikace a zejména rozvoje tvořivosti žáků (graf 18). Výuka cizího jazyka by měla být založena na komunikativním přístupu, a skutečně v pozorovaných hodinách prvního cizího jazyka učitel podporoval a od žáků vyžadoval obsahově náročnou komunikaci o pět procentních bodů častěji než v ostatních předmětech. Ovšem u DCJ se tato charakteristika vyskytovala jen stejně často jako v průměru ostatních předmětů. Výuka jak prvního, tak dalšího cizího jazyka výrazně zaostávala za průměrem jiných předmětů ve využití metod využívajících nebo rozvíjejících kreativitu (tvořivost) žáků.

U obsahově náročné komunikace je opět potřeba vzít v úvahu, že žáci se prvním cizímu jazyku učí déle, a jejich kompetence jsou proto vyšší. Pokud jde o podporu kreativity, zdá se, že potenciál vyplývající z navrženého pojetí jazyka v rámcovém kurikulárním dokumentu není využíván a výuka se zaměřuje především na tradiční akademické cíle. Ovšem podpora tvořivosti byla celkově pozorována jen v nízkém počtu hodin cizího jazyka (prvního i dalšího).

V některých činnostech učitele se hodiny prvního a dalšího cizího jazyka příliš nelišily, ale celkově jejich přítomnost byla rovněž zaznamenána jen v poměrně malém počtu hospitovaných hodin. Šlo zejména o situace, kdy vzdělávací cíl reagoval na výsledky a potřeby žáků (o něco více než polovina hodin), a zejména o diferencovaný přístup, kdy učitel během hodiny specificky pracoval se žáky celého spektra nadání a potřeb (bylo zaznamenáno jen v 29 % hodin prvního a 26 % hodin druhého cizího jazyka).

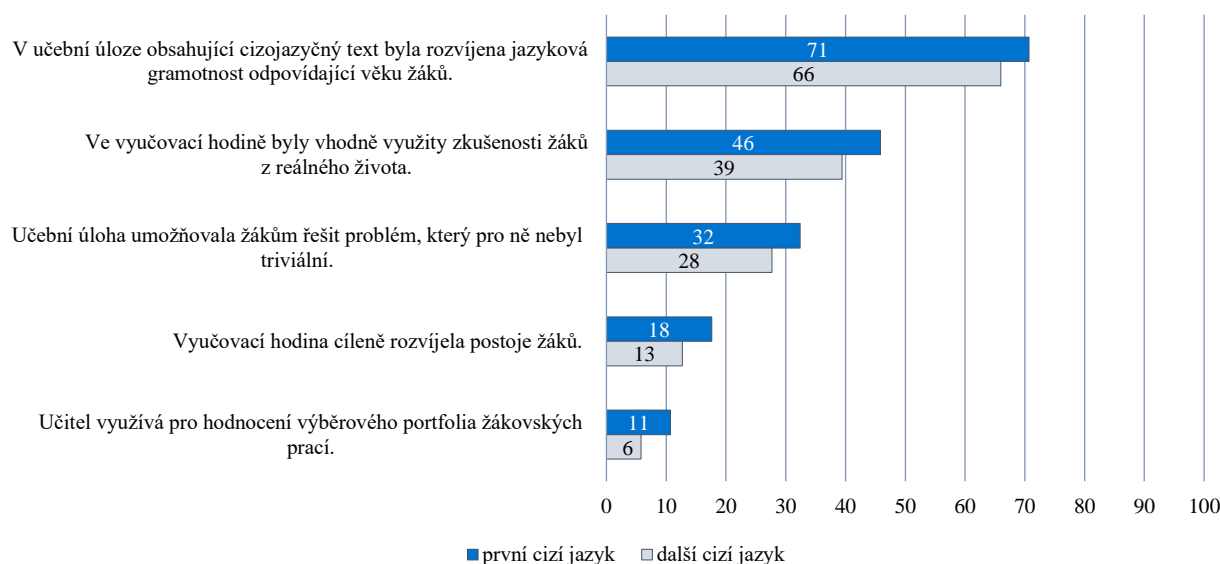
GRAF 19 | V čem se nejvíce lišila činnost a interakce žáků v hodinách prvního a dalšího cizího jazyka (%; N₁ = 2 431; N_D = 708)

Zdroj dat: KIC ČŠI

Pokud jde o činnosti žáků, je opět potřeba upozornit na celkově nízké zastoupení některých činností jak ve výuce prvního, tak i dalšího cizího jazyka. Na prvním místě jde opět o diferenciaci, kdy jen zhruba v každé dvacáté hodině měli žáci možnost vybírat si v hodině z úloh odlišné kognitivní náročnosti. V méně než desetině hodin žáci zobecňovali nebo konkretizovali získané poznatky, příp. „objevovali“ nové poznatky bádáním; samostatně využívali (vyhledávali, třídili, analyzovali apod.) různé informační zdroje při řešení úlohy; případně porovnávali a/nebo hodnotili různé návrhy řešení problému/úlohu. Velmi málo žáci rovněž uváděli vhodné příklady z regionu / místní sociální komunity nebo příklady z jiných předmětů. Celkově jen v menšině všech hodin cizího jazyka byli žáci vedeni k hodnocení vlastní práce nebo práce spolužáků, ať už s učitelem, nebo na základě předem známých kritérií.

Z hlediska srovnání prvního a dalšího cizího jazyka (graf 19) se největší rozdíly týkaly toho, nakolik žáci před třídou bez obav pokládali otázky a sdělovali své postřehy – tady ovšem může hrát roli odlišná úroveň kompetencí žáků. Při porovnání pouze žáků druhého stupně se v tomto ukazateli rozdíl snižuje, což může být dáno celkově nižší ochotou žáků v rané adolescenci komunikovat před třídou. Vyučovací hodiny se lišily v neprospěch dalšího cizího jazyka také z hlediska toho, jak žáci na odpovídající úrovni komentovali návrh řešení před zahájením své práce nebo její průběh či výsledek po skončení práce. Zde je však třeba upozornit na celkově nízký výskyt tohoto typu metakognitivní aktivity ve všech hospitovaných hodinách cizích jazyků, které se tím negativně odlišují od průměru ostatních předmětů, což platí také pro příležitost hodnotit s učitelem proběhlou hodinu (s ohledem na vlastní učení). Jak vyplývá již z výše uvedených poznatků o organizaci hodiny, ve výuce dalšího cizího jazyka mají žáci méně příležitostí ke spolupráci a k diskusi nad zadaným úkolem, přičemž při srovnání pouze hodin na druhém stupni se tento rozdíl ještě o něco zvyšuje (v tomto případě se ovšem další cizí jazyk neliší příliš od průměru ostatních předmětů).

GRAF 20 | Vzdělávací obsah a učební úlohy v hodinách prvního a dalšího cizího jazyka (%; N₁ = 2 431; N_D = 708)

Zdroj dat: KIC ČŠI

Jen ve velmi malém počtu všech hodin cizího jazyka inspektoři zaznamenali cílený rozvoj postojů žáků (graf 20) – zde je výskyt oproti průměru ostatních předmětů zhruba poloviční. V hodinách cizích jazyků jsou rovněž méně využívány zkušenosti žáků z reálného života (další cizí jazyk v této charakteristice navíc dále zaostává a komplementárně žáci méně aplikovali, příp. uváděli příklad využití znalostí a dovedností z předmětu v jejich životní situaci). To je nepříznivé zejména proto, že motivace žáků k učení dalšímu cizímu jazyku je výrazně menší než k učení angličtině (která je dominujícím prvním cizím jazykem). Ze stejného důvodu je významné, že v hodinách dalšího cizího jazyka učitelé méně často účelně využívají digitální technologie (na druhém stupni 60 % hodin dalšího cizího jazyka oproti 67 % hodin prvního cizího jazyka) nebo je nevyužívají vůbec.

4.2 Co říkají o výuce učitelé

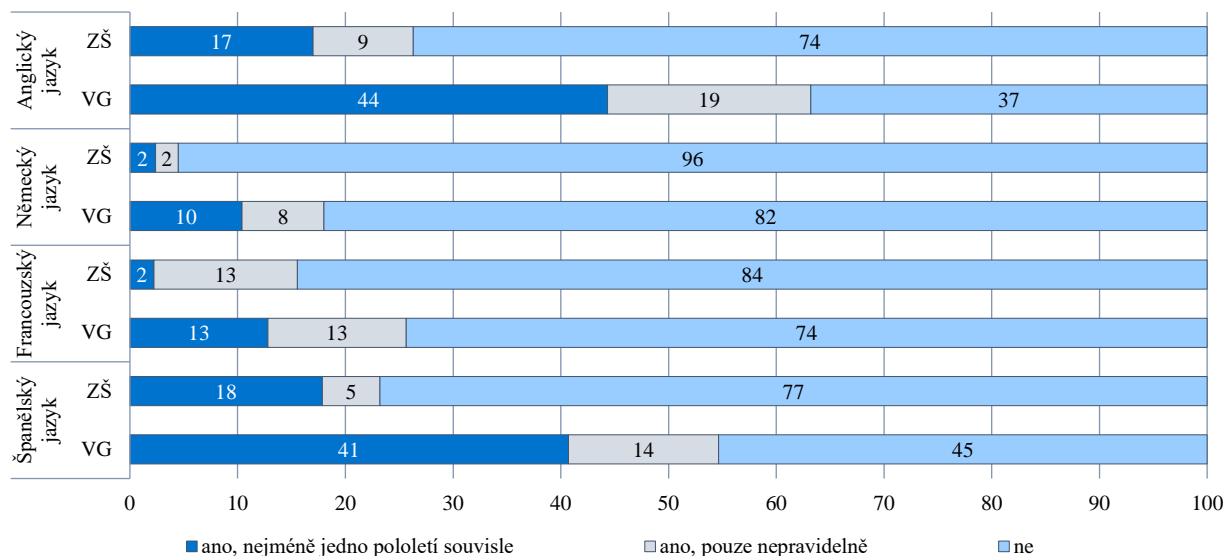
Dalším zdrojem informací o podobě výuky jsou dotazníky, které souběžně s testováním žáků vyplňovali i jejich učitelé (popis souboru respondentů, kteří vyplnili dotazník, uvádí tabulka 4 v úvodu). Na rozdíl od poznatků z hospitační činnosti dotazníky (učitelské i žákovské) přináší i poznatky o výuce cizích jazyků na víceletých gymnáziích (která jsou ve výběru mírně nadreprezentována). Výpovědi učitelů o podobě výuky se poněkud odlišují od obdobných informací ze žákovského dotazníku (viz kapitola 4.2.2) – rozdíl může být způsoben tím, že zkušenost konkrétního žáka

nebo třídy se může odlišovat od převládající praxe školy, zejména ale u žáků účastnících se tohoto šetření byl průběh vzdělávání na druhém stupni výrazně ovlivněn distančním vzděláváním vynuceným pandemií covidu-19.

Jak bylo uvedeno v kapitole 3.2.4, většina základních škol zařazuje další cizí jazyk od 7. ročníku, přičemž menší školy častěji zahajují výuku o rok později. Tři pětiny oslovených učitelů si myslí, že 7. ročník je pro zahájení výuky dalšího cizího jazyka vhodný, zatímco více než třetina by s ním začala dříve, ale později než s prvním cizím jazykem. Mezi učiteli různých jazyků nejsou výrazné rozdíly. Učitelé působící na víceletých gymnáziích by preferovali dřívější počátek výuky DCJ (hlavně učitelé němčiny).

Asi 80 % škol vyučuje DCJ s časovou dotací 6 hodin, tedy minimální dotací závazně stanovenou v rámcovém učebním plánu. Dvě třetiny učitelů považují časovou dotaci předmětu za dostatečnou, 34 % by vyhovovalo více hodin. Za dostatečný považují časový rozsah hlavně angličtináři, učitelé ostatních jazyků častěji vyjádřili názor, že dotace by měla být vyšší. Jen menšina učitelů (od 4 % u němčinářů do 8 % v případě španělštinářů) se domnívá, že časový rozsah výuky dalšího cizího jazyka by mohl být i nižší.

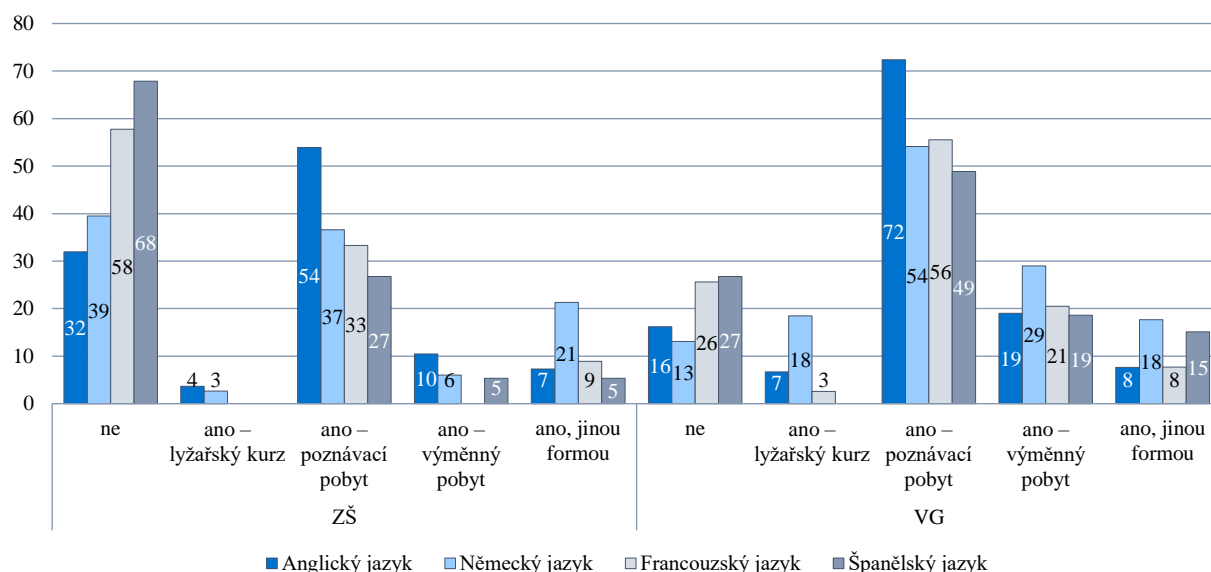
GRAF 21 | Podílí se na výuce dalšího cizího jazyka ve vaší škole rodilý mluvčí – podíl učitelů (%)

Zdroj dat: dotazníkové šetření ČŠI

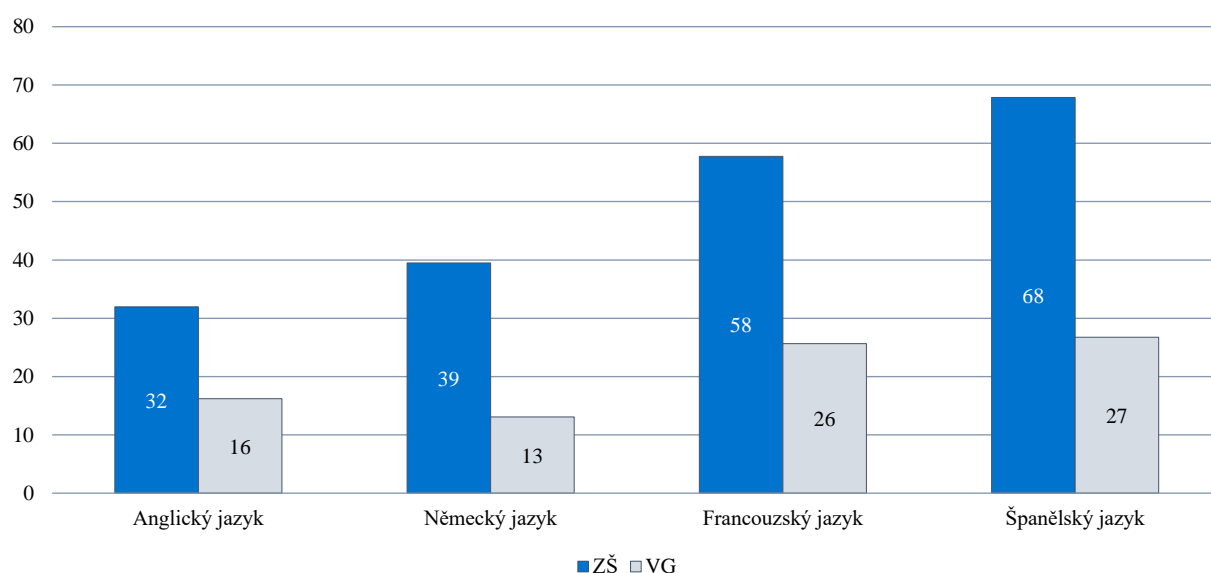
S ohledem na to, že zdaleka nejčastěji je dalším cizím jazykem němčina, lze za nejvíce reprezentativní obraz výuky dalšího cizího jazyka považovat právě odpovědi vztahující se k výuce německého jazyka. Je nepříznivé, že se s výukou DCJ vedenou rodilým mluvčím setkává jen velmi nízký podíl žáků zejména na základních školách (graf 21 a graf 31 dále). Zapojení rodilého mluvčího patří k tématům, kde se poněkud liší výpovědi učitelů a žáků; obě skupiny se však shodují na tom, že na výuce němčiny (a francouzštiny) se rodilí mluvčí podílejí méně než u angličtiny a španělštiny.

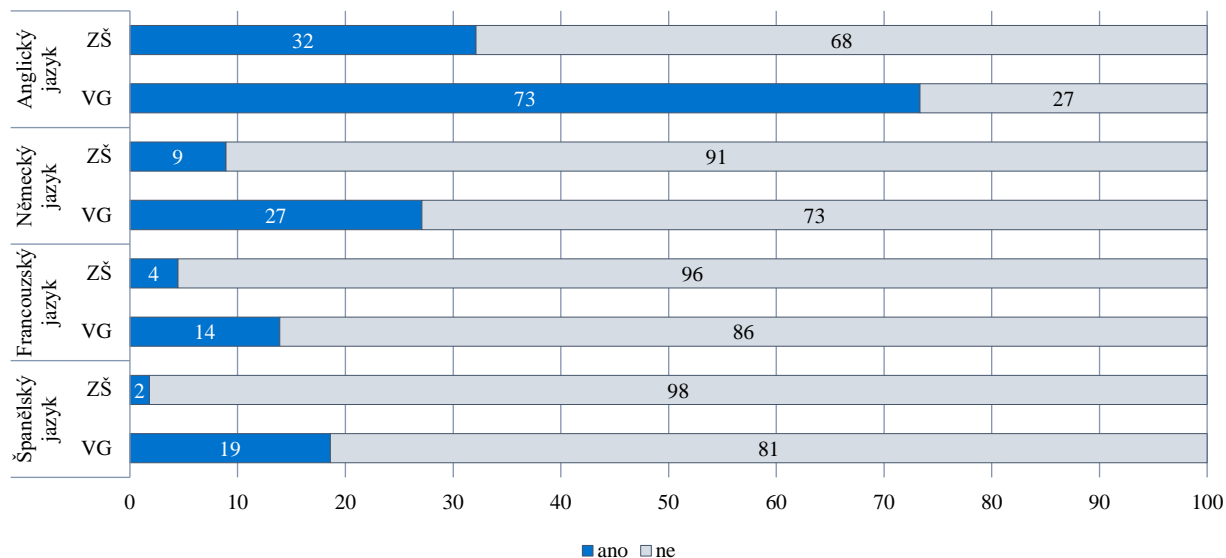
GRAF 22 | Možnost žáků vycestovat v rámci akce organizované školou do země, v níž se hovoří jazykem, který se učí jako další cizí jazyk – podíl odpovědí učitelů (%)

Zdroj dat: dotazníkové šetření ČŠI

Žáci víceletých gymnázií mají podle výpovědi učitelů ve všech cizích jazycích ve srovnání se žáky základních škol větší šanci navštívit v rámci každého typu akcí organizovaných školou zemi, kde se hovoří jazykem, který studují (graf 22). K tomuto nepoměru nepochybně přispívá i rozdíl v průměrném socioekonomickém statusu (SES) žáků základních škol a gymnázií. Výjimku představuje možnost navštívit německy mluvící zemi jinou formou než během akcí, které byly ve výčtu výslovně uvedeny, kde je příslušný ukazatel u obou typů škol přibližně stejný. Důsledkem tohoto stavu je, že podíl učitelů základních škol, jejichž žáci díky školní akci *nemají* možnost vycestovat, je vždy nejméně dvojnásobný. Paradoxně u geograficky blízkých německy mluvících zemí je tento poměr v neprospěch žáků základních škol dokonce trojnásobný (graf 23).

GRAF 23 | Žáci školy nemají možnost vycestovat v rámci akce organizované školou do země, v níž se hovoří jazykem, který se učí jako další cizí jazyk – podíl odpovědí učitelů (%)

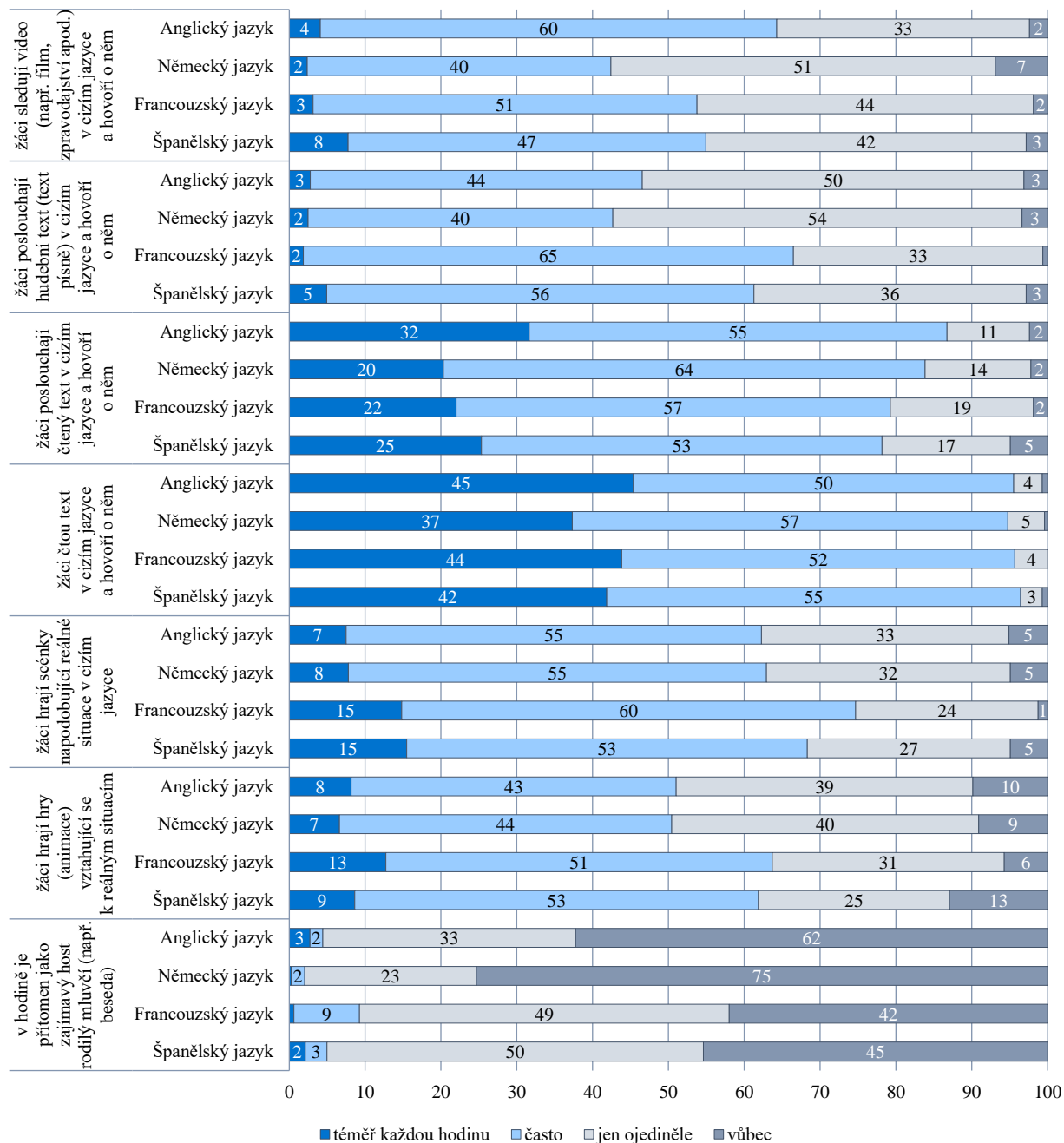
Zdroj dat: dotazníkové šetření ČŠI

GRAF 24 | Možnost prostřednictvím školy odebírat časopis v jazyce, který se učí jako další cizí jazyk – podíl učitelů (%)

Zdroj dat: dotazníkové šetření ČŠI

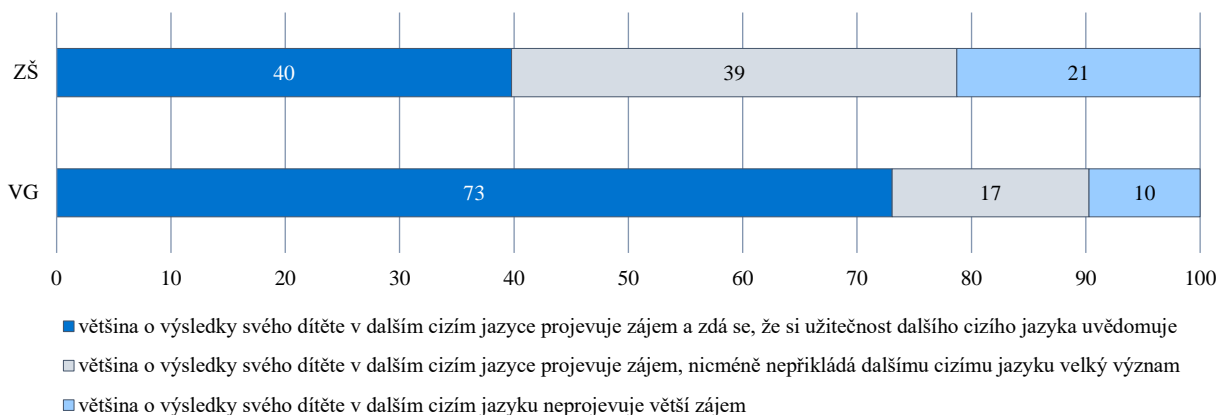
Z hlediska možnosti odebírat časopis v DCJ se výpovědi učitelů různých jazyků výrazně odlišují (graf 24). S výjimkou angličtiny mají tuto možnost jen jednociferné podíly žáků. Je však otázkou, nakolik jsou pro současné mladé lidi tištěná média relevantním prostředkem učení a zábavy.

GRAF 25 | Jak často do výuky dalšího cizího jazyka zařazujete následující aktivity – podíl učitelů (%)

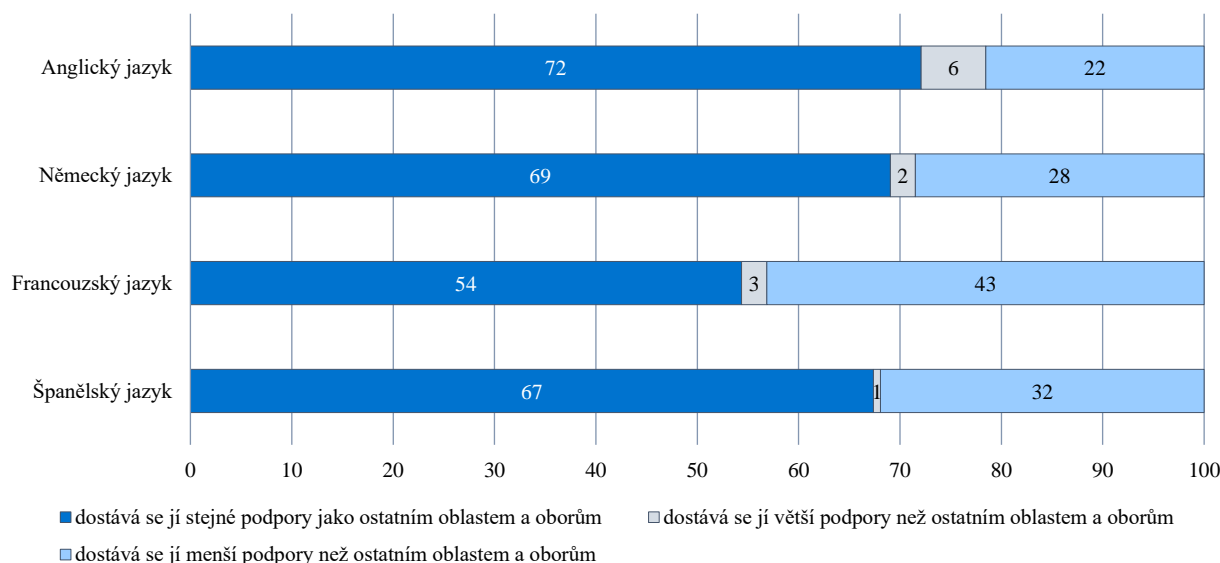
Zdroj dat: dotazníkové šetření ČŠI

Ve výuce ve víceletých gymnáziích je podle výpovědi učitelů většina dotazovaných typů aktivit častější než v základních školách; výjimku představuje poslech hudebního textu v hodinách angličtiny a francouzštiny. Největší rozdíly mezi víceletými gymnázii a základními školami se týkaly přítomnosti zajímavého hosta v hodině (graf 25).

GRAF 26 | Vztah zákonných zástupců žáků k výuce dalšího cizího jazyka (např. podle kontaktů během třídních schůzek, konzultací apod.) – podíl učitelů (%)

Zdroj dat: dotazníkové šetření ČŠI

Učitelé vnímané postoje rodičů nebo zákonných zástupců žáků k výuce DCJ (graf 26) se příliš neliší pro různé jazyky s výjimkou francouzštiny, kde učitelé častěji uváděli, že většina rodičů o výsledky svého dítěte v cizím jazyce projevuje zájem a zdá se, že si jeho užitečnost uvědomuje. Důvodem může ale být fakt, že ve vzorku měli proporčně větší zastoupení francouzštináři z víceletých gymnázií, kde četnost této odpovědi byla ze všech jazyků nejvyšší.

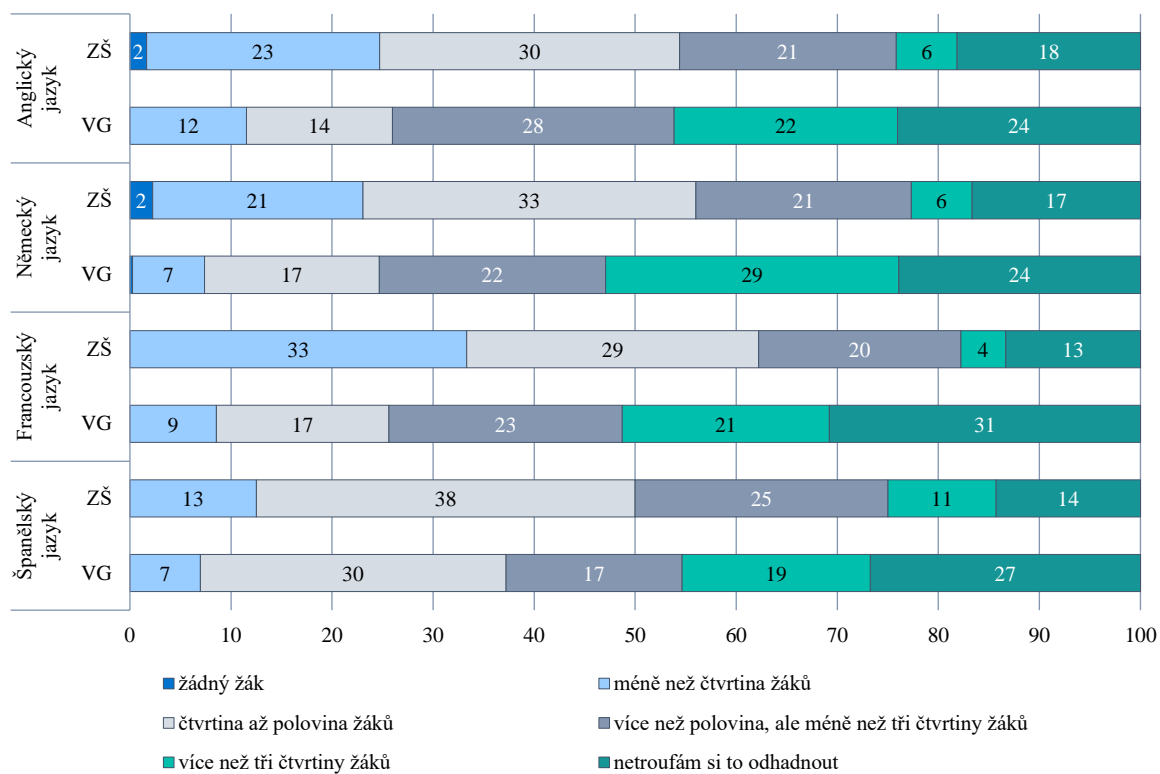
GRAF 27 | Vnímání podpory vzhledem k potřebám výuky dalšího cizího jazyka, které se jí dostává ve srovnání s dalšími vzdělávacími oblastmi a obory – podíl učitelů (%)

Zdroj dat: dotazníkové šetření ČŠI

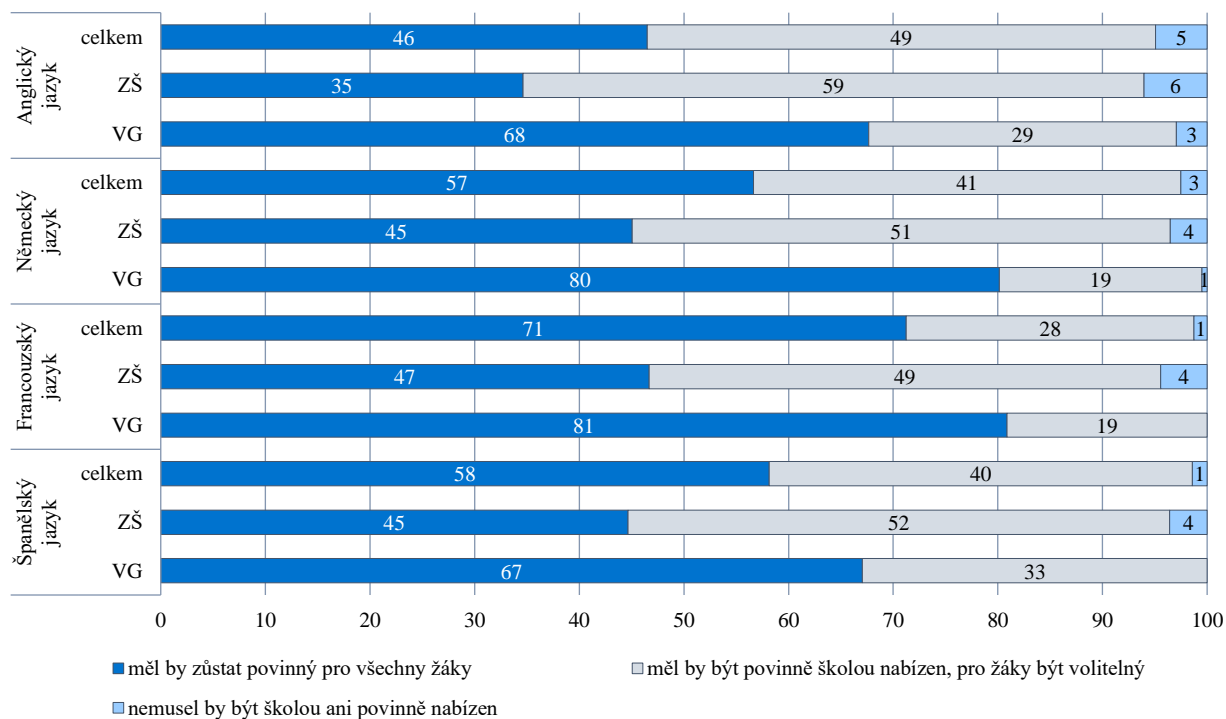
Dvě třetiny učitelů se domnívají, že se dalšímu cizímu jazyku dostává stejné podpory jako jiným předmětům. O něco spokojenější jsou učitelé víceletých gymnázií, přičemž rozdíl oproti učitelům základních škol je výrazný zejména u francouzštinářů, kde je s podporou spokojeno jen 40 % učitelů základních škol (graf 27). Více než dvě třetiny učitelů rovněž uvedly, že jejich škola využívá nabídku vzdělávacích institucí v oblasti DCJ.

4.2.1 Učitelé a povinnost žáků studovat další cizí jazyk

V rámci tzv. velké revize RVP ZV je diskutována možnost, aby další cizí jazyk nebyl předmětem povinně volitelným, ale pouze povinně školou nabízeným, jako tomu bylo do roku 2013. Většina učitelů základních škol se domnívá, že v takovém případě by si tento předmět vybrala jen polovina nebo méně žáků (a to i v případě angličtiny). Učitelé víceletých gymnázií jsou v tomto ohledu o něco optimističtější (graf 28).

GRAF 28 | Odhad učitelů, jaká část žáků by si vybírala další cizí jazyk, kdyby nebyl povinný – podíl učitelů (%)

Zdroj dat: dotazníkové šetření ČŠI

GRAF 29 | Postavení dalšího cizího jazyka ve výuce na jejich škole – podíl učitelů (%)

Zdroj dat: dotazníkové šetření ČŠI

V souvislosti s diskutovanými změnami si více než polovina učitelů cizích jazyků myslí, že by měl zůstat další cizí jazyk povinný (graf 29). Tento názor však výrazně častěji zastávají učitelé na víceletých gymnáziích, kteří byli ve vzorku nadreprezentováni. Učitelé základních škol by se naopak spíše přikláněli k výše uvedenému návrhu vrátit se k uspořádání před rokem 2013, nebo dokonce zrušit i povinnost školy další cizí jazyk nabízet. Postoje žáků k této otázce uvádíme v kapitole 5.3.

4.2.2 Pohled učitelů, kteří vyučují oba předměty

Celkem 14 % učitelů, jejichž hodiny byly hospitovány, vyučuje jak první, tak další cizí jazyk (pokud hospitace proběhla v hodině dalšího cizího jazyka, pak daný vyučující v 24 % případů vyučoval i první cizí jazyk, v případě hodiny prvního cizího jazyka hospitovaný učitel vyučoval předmět další cizí jazyk jen v 11 % případů). Tito učitelé porovnávali podmínky výuky obou předmětů. Nejčastěji učitelé uváděli, že při výuce dalšího cizího jazyka je problémem nižší motivace žáků. To je v souladu s postoji, které v dotazníku vyjadřovali žáci (zejména nízký význam připisovaný jiným jazykům než angličtině).

TABULKA 7 | Existují a případně v čem rozdíly ve výuce cizího jazyka a dalšího cizího jazyka – podíl učitelů, kteří vyučují oba předměty (%)

Tvrzení	Podíl souhlasných odpovědí
Žádné výraznější rozdíly nejsou	50,1
Nižší motivace žáků v dalším cizím jazyce	35,4
Vysoká náročnost dalšího cizího jazyka pro významnou skupinu žáků	20,6
Nízký počet hodin vzhledem k cílům dalšího cizího jazyka	14,5
Vysoký počet žáků ve skupině dalšího cizího jazyka	5,3
Nevhodné učebnice pro další cizí jazyk	2,9

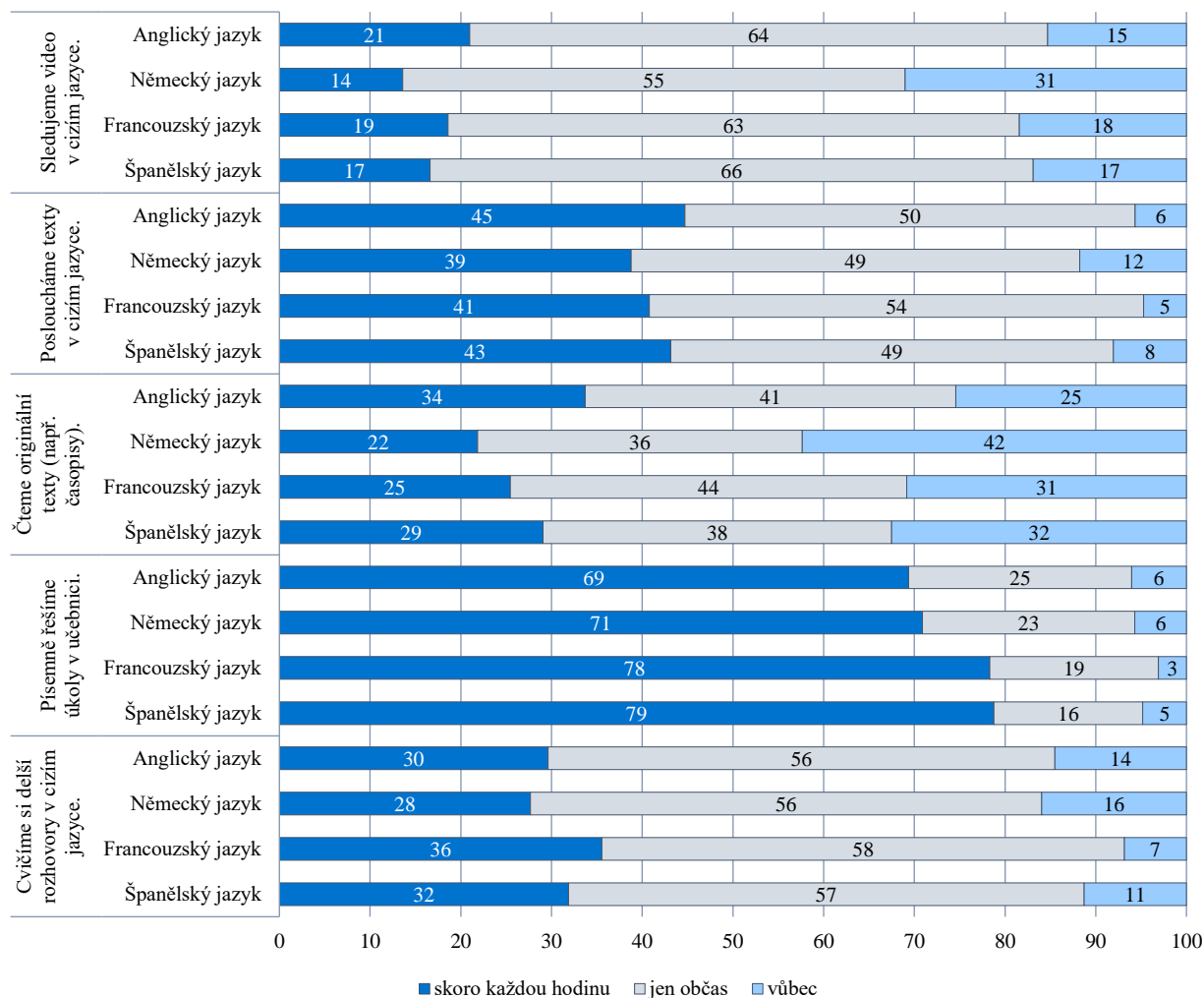
Zdroj dat: KIC ČŠI

4.3 Výuka dalšího cizího jazyka pohledem žáků

Další pohled na výuku poskytují dotazníky, jež vyplňovali testovaní žáci (viz tabulka 3 výše a kapitola 5).

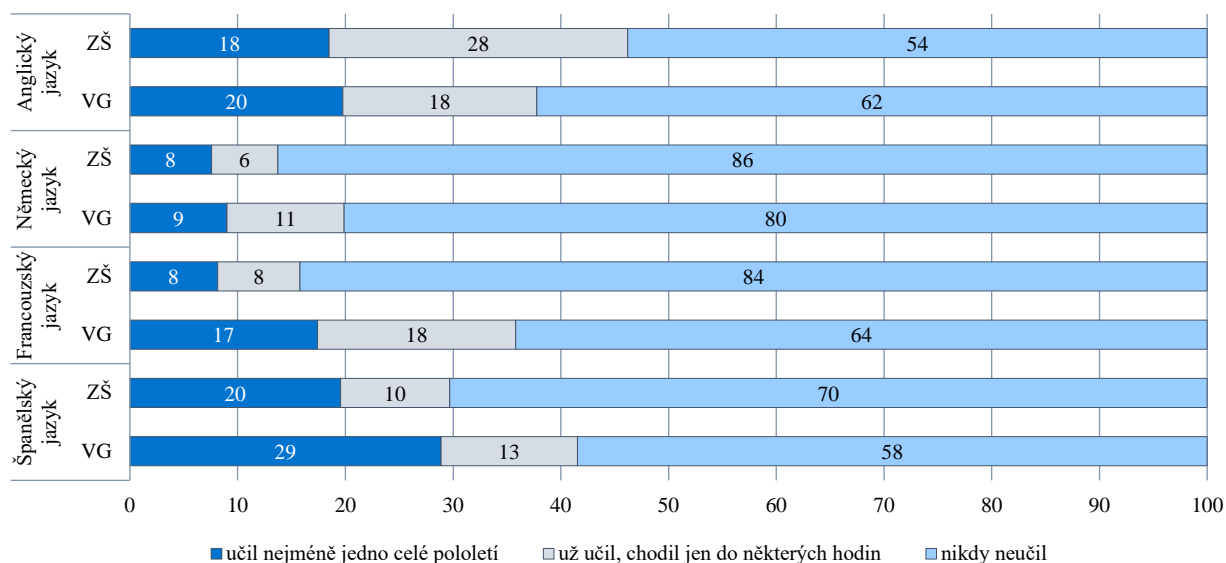
Spektrum činností, s nimiž se žáci ve výuce dalšího cizího jazyka setkávají, ukazuje graf 30. Kromě sledování videa v hodinách angličtiny se ostatní činnosti vyskytují ve vyšší míře v hodinách na víceletých gymnáziích, kde zejména častěji poslouchají texty a sledují videa v cizím jazyce ve výuce němčiny a španělštiny, v němčině také častěji procvičují rozhovory. Žákovské výpovědi o činnostech ve výuce jsou podobné obrazu výuky podle učitelského dotazníku (graf 25 výše).

GRAF 30 | Výskyt činností ve výuce dalšího cizího jazyka – podíl žáků (%)

Zdroj dat: žákovský dotazník ČŠI

Čtvrtina žáků, kteří se učí španělsky, resp. 19 % žáků v případě anglického jazyka jako dalšího cizího jazyka, uvedla, že je nejméně jedno pololetí vyučoval rodilý mluvčí, naopak tuto variantu odpovědi v dotazníku označilo jen 8 % žáků učících se německý jazyk (graf 31). Tento rozdíl by si zasloužil další analýzu – u španělštiny je třeba vzít v úvahu, že se jí učí výrazně méně žáků než němčině a jde spíše o školy v urbánních centrech. Snad hraje roli i určitá odlišnost v pojetí výuky daného předmětu.

GRAF 31 | Výuka dalšího cizího jazyka rodilým mluvčím podle typu školy – podíl žáků (%)

Zdroj dat: žákovský dotazník ČŠI

Žákovské odpovědi na tuto otázku se poněkud rozcházejí s výpověďmi z učitelského dotazníku (graf 21 výše). Rozdíly výpovědí může vysvětlovat fakt, že zkušenost žáků s výukou DCJ je do značné míry omezena na specifické období pandemie covidu-19.

A large, hollow outline of the number 5, positioned on the right side of the page. It is flanked by two horizontal grey bars, one on the left and one on the right, which appear to be part of a larger graphic element.

5

Výsledky žáků

5 VÝSLEDKY ŽÁKŮ

Za výsledky výuky můžeme považovat kognitivní a komunikační znalosti a dovednosti žáků, ale v obecnějším smyslu také jejich postoje k cizímu jazyku nebo kultuře a další hodnoty, kterým se věnuje druhá část kapitoly. Při interpretaci všech zjištění – jak výsledků testování, tak odpovědí v dotazníku, je třeba mít na paměti, že testové úlohy řešili a dotazník vyplňovali žáci devátých ročníků a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií, jejichž vzdělávací dráha na druhém stupni nebo v nižších ročnících víceletého gymnázia byla výrazně narušena pandemií covidu-19.

5.1 Výsledky testu

Žáci škol řešili test obsahující 15 až 20 úloh s 56 až 81 otázkami (podle jazyka; ze všech cizích jazyků vyučovaných ve školách jako další cizí jazyk byly pro zjišťování výsledků vzdělávání vybrány pouze čtyři jazyky – viz tabulka 8), které ověřovaly různé očekávané výstupy RVP ZV pro vzdělávací obor další cizí jazyk (viz příloha 2). Obtížnost a struktura úloh byly nastaveny na úroveň A1 dle Společného evropského referenčního rámce jazyků (dále také „SERRJ“). Každý test obsahoval většinu úloh ověřujících porozumění poslechovým úryvkům a jednoduchým textům, ve výrazně menším rozsahu otázky sledující znalost základní slovní zásoby a elementárních gramatických jevů⁸. Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami řešili zkrácenou verzi testu (tabulka 8).

TABULKA 8 | Počty žáků řešících jednotlivé verze testů z dalšího cizího jazyka

Jazyk	Verze testu	
	Základní	Přizpůsobená
Anglický jazyk	4 273	360
Německý jazyk	9 438	754
Francouzský jazyk	615	14
Španělský jazyk	949	44

Zdroj dat: testování ČŠI

Výsledky testu byly vyhodnoceny dvěma způsoby: a) Jako žáky dosažená úroveň úspěšnosti (se zohledněním obtížnosti úspěšně vyřešených úloh, podrobněji viz příloha). Nejvyšší úroveň 1 je formulována jako výborná úroveň odpovídající velmi dobré orientaci žáka ve sledované oblasti, nejnižší úroveň 4 indikuje v podstatě nevyhovující stav (žák nedosahuje ani minimální akceptovatelné úrovně). Vzhledem k potřebě dostatečného počtu testových položek (otázek) byl tímto způsobem vyhodnocen pouze celý test, nikoli jeho jednotlivé tematické části. b) Úspěšnost řešení jednotlivých úloh (podíl žáků správně řešících danou položku).

V následujících oddílech jsou pro jednotlivé jazyky uvedeny jak celkové výsledky žáků, tak příklady konkrétních úloh, které žáci řešili s nejvyšší a s nejnižší úspěšností. Výsledky ve všech jazycích přitom vykazují obdobné trendy:

- Dívky vykazují lepší výsledky než chlapci, což je vztah popisovaný v oblasti učení cizímu jazyku všeobecně. Podle řady výzkumných zjištění z jiných zemí mají dívky vyšší motivaci učit se cizímu jazyku i vyšší jazykové dovednosti.⁹
- Výrazné rozdíly jsou zaznamenány v závislosti na typu navštěvované školy (žáci základních škol dosahují horších výsledků než žáci víceletých gymnázií), což je jistě nepřímě ovlivněno rozdílným průměrným socioekonomickým statusem (SES) žáků ve školách různého typu.
- Velmi silně se projevuje souvislost úspěšnosti v testu a SES i v rámci podsouboru žáků základních škol.
- Podobně ve všech jazycích vyšší četnost hodnotných aktivit v hodině i větší zkušenost s použitím cizího jazyka v mimoškolním prostředí koreluje s lepšími výsledky v testu.

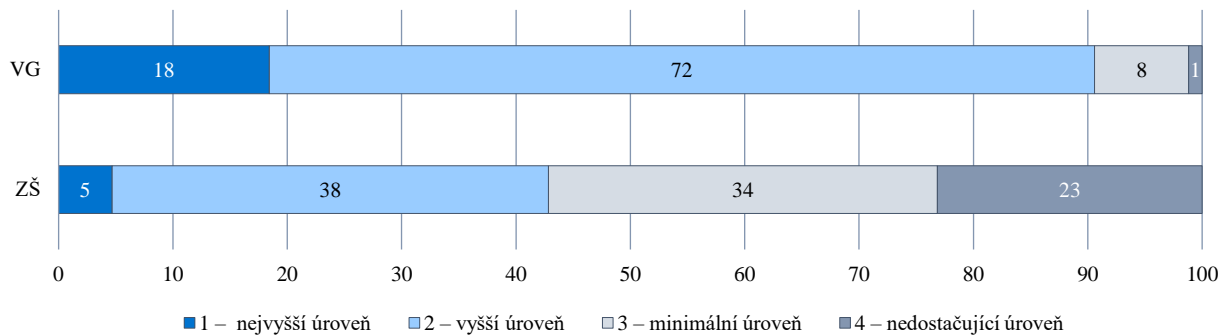
⁸ Přestože SERRJ upozaduje znalosti gramatických jevů a slovní zásoby ve prospěch komunikativních dovedností, zařazení menšinové části úloh vztahujících se k elementární gramatice a základní slovní zásobě je reakcí na poznatky o obsahu výuky dalšího cizího jazyka a závazek ověřovat výsledky reálné výuky, jakkoli není zcela v souladu se záměrem kurikula.

⁹ Například Vonkova, H., Jones, J., Moore, A., Altinkalp, I., & Selcuk, H. (2021). A review of recent research in EFL motivation: Research trends, emerging methodologies, and diversity of researched populations. *System*, 103, článek 102622. <https://doi.org/10.1016/j.system.2021.102622>

5.1.1 Anglický jazyk

Výsledky testu v anglickém jazyce vykazují základní meziskupinové rozdíly uvedené v předchozím odstavci, avšak genderové rozdíly jsou menší než u jiných jazyků (graf 32). Může zde hrát roli celkově větší motivace žáků ke studiu angličtiny a také více zkušeností s jazykem i z mimoškolního prostředí.

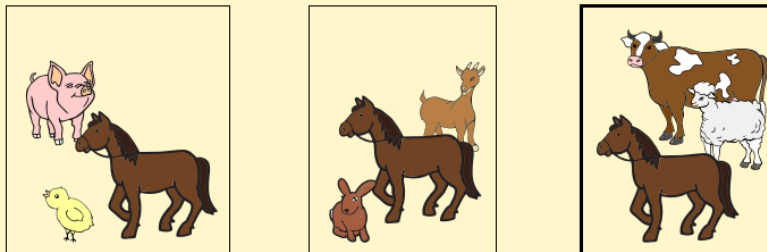
GRAF 32 | Rozložení dosažených úrovní v testu z anglického jazyka podle typu školy – podíl žáků (%)

Zdroj dat: testování ČŠI

Nejúspěšněji žáci řešili úlohu zaměřenou na porozumění poslechu a označení obrázku odpovídajícího obsahu slyšeného (98 % žáků odpovědělo správně) – vztahuje se k očekávanému výstupu RVP ZV *Žák rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu.*

Which animals live on the farm?

Naopak nejméně úspěšně řešenou byla úloha na porozumění textu, která testovala očekávaný výstup *Žák rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům.* Nejhůře dopadla odpověď na podotázku (5) a (6) – úspěšnost 55 %, resp. 66 %. Na podotázku (5) častěji správně odpověděli chlapci (rozdíl činí 4 procentní body) a jedná se tak o jednu z mála otázek, kde byli chlapci úspěšnější.

COOL TIPS FOR A HOT SUMMER

Soon summer will come and you will enjoy the most beautiful time of the year. But sometimes it gets too hot on summer days! Do you know how to stay cool and safe in hot weather?

Drink before you get thirsty and drink more water than usual. If you don't feel well, it may be because you get *dehydrated* (your body doesn't have enough water) and you need to drink more! If water is too boring to drink, make it more fun. Drink it with lemon or aloe vera juice. Remember that it is a mistake to drink Coca-Cola and other soft drinks when it is very hot.

Eat fruit and vegetables rich in water. Melons, tomatoes and cucumbers are the best. Vegetable soup is a super thing too. You can also grill fruit and vegetables, or you can make fruit kebabs with different types of fruit. Your mobile can be a great help to keep you fit. There are apps like *Water Your Body* or *Eight Glasses a Day* that tell you to take a drink if you forget.

If it is hotter outside than inside, keep the windows closed and open them in the evening or at night. Places like shopping centres can be better cooled than your house, you can go there if you live near one. Always wear light-coloured clothes, sunglasses, and a hat if you are in the street. Don't go out when the sun is the hottest (between 11 a.m. and 3 p.m.).

A good night's sleep in hot weather is difficult but there are some very cheap tricks. In the evening, don't have a cold shower but a warm one! Sleep with cool socks on to keep your feet cool or put something cold in bed. If nothing helps, you can try sleeping on the floor. Always have a cold drink before you go to bed.

Hot weather can make you sick. Think of yourself, be informed, and enjoy the summer 😊!

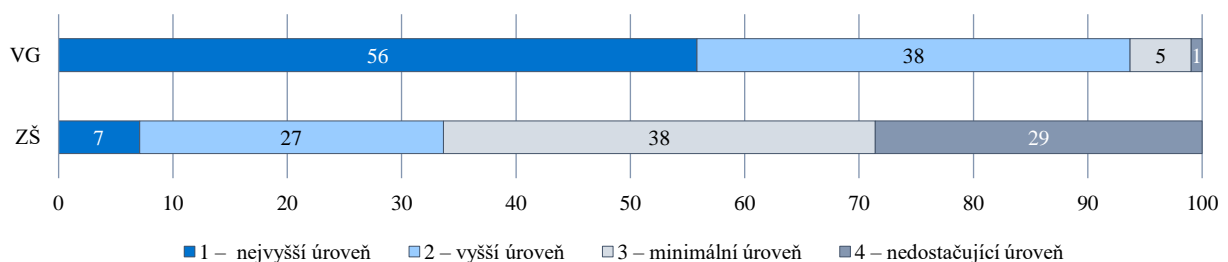
Rozhodni o každém z následujících tvrzení, zda je vzhledem k textu pravdivé (TRUE), nebo nepravdivé (FALSE). Pokud text informaci nezmiňuje, označ (DOESN'T SAY).

- (1) *Dehydrated* people drink little water.
- (2) Water with lemon juice is boring.
- (3) On hot days, drinking Coca-Cola helps.
- (4) Tomatoes have a lot of water.
- (5) We can cook fruit.
- (6) It is important to eat different kinds of fruit.
- (7) On a hot day, keeping the windows open from morning to night helps.
- (8) On a hot day, a white T-shirt is better than a black T-shirt.
- (9) A cold shower on a hot evening is a good idea.
- (10) Ice cream helps us sleep in the summer.

5.1.2 Německý jazyk

Němčina je nejčastěji vyučovaným dalším cizím jazykem na základní škole a v testovaném souboru byl nejvyšší podíl žáků základních škol ze všech jazyků. Tím lze vysvětlit také nejvyšší podíl žáků na čtvrté, nedostačující úrovni. I v němčině výsledky testu odrážejí stejné trendy zmíněné v úvodu této kapitoly, přičemž vliv navštěvované školy a SES je výrazně větší než u testu z anglického jazyka (graf 33).

GRAF 33 | Rozložení dosažených úrovní v testu z německého jazyka podle typu školy – podíl žáků (%)

Zdroj dat: testování ČŠI

Jako u angličtiny, i zde byly nejméně úspěšně řešeny úlohy na poslech a označení správné odpovědi (očekávaný výstup *Žák rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat.*). Ukázková úloha měla úspěšnost 92 %.

Prohlédni si úlohu, přečti si možné odpovědi. Potom poslouchej a vyber správnou odpověď.

Wann hat Mia Zeit fürs Schwimmen?

- am Mittwoch
- am Donnerstag
- am Freitag

Nejméně úspěšně žáci řešili úlohu na výběr správného tvaru slovesa do souvislého textu (výstup *Žák rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům.*; základem pro úspěšné řešení úlohy byla schopnost správně uplatnit znalost základních gramatických pravidel). Podotázku (4) a (6) mělo špatně více než 50 % žáků.

Vyber do textu vždy jedno správné slovo z nabídky.

Hallo,

ich bin Maria, ich __ (1) __ seit 3 Jahren Deutsch und wohne in Cartagena. __ (2) __ du, wo das ist? Cartagena liegt in Südspanien. Die Stadt __ (3) __ über 200.000 Einwohner und viele Sehenswürdigkeiten, wie das „Römische Theater“ und das Rathaus. Du kannst auch viele Museen besuchen oder Ausflüge in die Natur __ (4) __. Die Stadt liegt direkt am Meer, also ist es zum Baden auch nicht weit. Wir haben immer viel Sonne. Es __ (5) __ hier etwa 320 Sonnentage pro Jahr und fantastisches Essen! Und wie __ (6) __ deine Stadt? Auch so schön und interessant? Liebe Grüße, Maria

(1) lernen
lernt
lerne

(2) Weiß
Wisst
Weißt

(3) hast
haben
hat

(4) machst
macht
machen

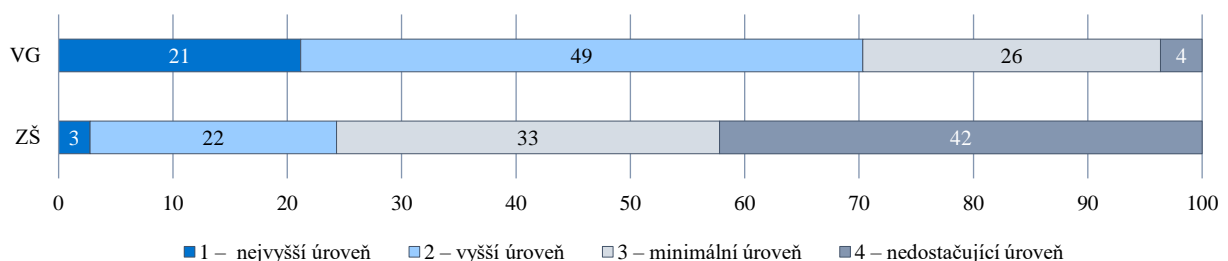
(5) gebt
gibst
gibt

(6) bist
sein
ist

5.1.3 Francouzský jazyk

Ve vzorku testovaných žáků byli v případě francouzštiny nejvíce zastoupeni gymnazisté. Základní trendy v rozdílech mezi skupinami žáků se neliší od ostatních jazyků (graf 34), ale vzhledem k celkově výrazně nižšímu počtu testovaných žáků než u angličtiny a němčiny je potřeba interpretovat je opatrněji.

GRAF 34 | Rozložení dosažených úrovní v testu z francouzského jazyka podle typu školy – podíl žáků (%)

Zdroj dat: testování ČŠI

Nejúspěšnější úlohy byly na rozhodnutí o správnosti (*Žák rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům*).

Observe la recette et réponds aux questions.

Crème à l'avocat
Amuse-gueule
Végétarien
Facile:
Bon marché:
Origine du plat: Mexique
Type de cuisson: Sans cuisson
Temps de préparation: 15 minutes
Ingrédients (6 Personnes):
1 avocat
2 CC de purée de piment rouge
1/2 citron
1/4 oignon blanc émincé, coupé en petits carrés
Préparation de la recette: Guacamole
Ecrasez un avocat dans un bol. Versez le jus d'un demi citron pour éviter que l'avocat ne noircisse. Incorporez l'oignon émincé puis les 2 cuillères à café de purée de piment rouge. Mélangez le tout puis servez avec des nachos.

Avis des internautes
★☆☆☆☆
(14 votes)

Nos conseils en vidéo
Comment faire un guacamole ?
Comment faire des fruits secs épicés pour l'apéritif ?

Lis la recette et coche Vrai ou Faux.

- (1) C'est un plat mexicain.
- (2) Il faut un quart d'heure pour tout préparer.
- (3) La recette est chère à préparer.
- (4) Le plat ne nécessite pas de cuisson.
- (5) Les internautes n'aiment pas cette recette.

Nejméně úspěšně byla řešena úloha na poslech a na přiřazení výrazů, výsledky jsou ale ovlivněny typem úlohy, protože chyba v jedné podotázce ovlivňuje i následující položky (poslední podotázku správně odpovědělo pouze 27 % žáků).

Phrase 1 - Bon, alors, ça va ce matin ? Bien, asseyez-vous, on va commencer...

Phrase 2 - Oh là là, quel beau match - je pense qu'on va gagner !

Phrase 3 - Où se trouve le rayon des boissons, maman ?

Phrase 4 - Alors, la pharmacie, c'est la deuxième rue à gauche.

Phrase 5 - Tiens, réveille ton frère, c'est lundi, il faut aller à l'école...

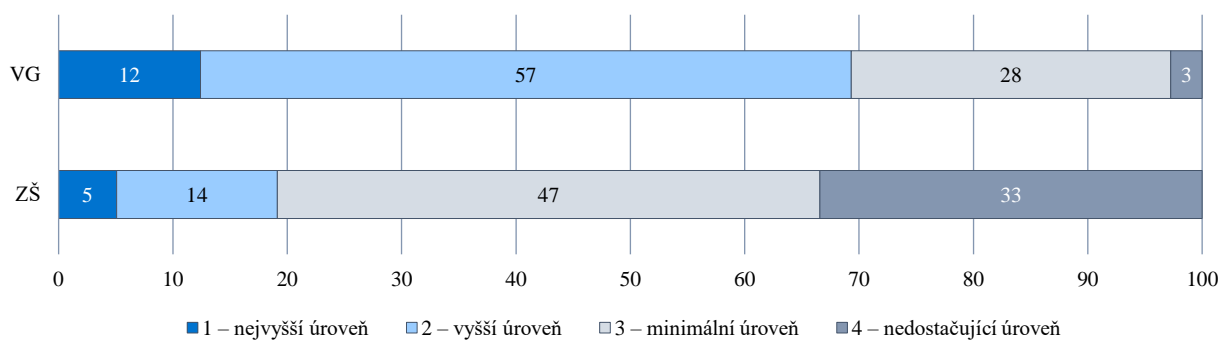
Où tu peux entendre ces phrases ? Écoute et glisse le mot à côté de la phrase correspondante.

École   Stade   Supermarché   Rue   Maison

5.1.4 Španělský jazyk

Vzorek žáků testovaných ve španělštině vykazoval podobné charakteristiky jako v případě francouzštiny (celkově nižší počet testovaných jedinců a nižší podíl žáků základních škol). Opět se projeví výrazné rozdíly ve prospěch dívek, gymnazistů a žáků s vyšším SES, ale vzhledem k velikosti a struktuře vzorku mohou být data zatížena větší výběrovou chybou (graf 35).

GRAF 35 | Rozložení dosažených úrovní v testu ze španělského jazyka podle typu školy – podíl žáků (%)

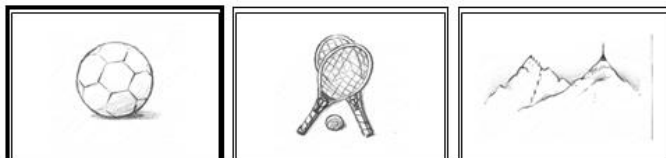
Zdroj dat: testování ČŠI

Jako u jiných jazyků, nejvyšší úspěšnosti (94 %) dosahovali žáci při řešení úlohy na poslech a výběr správného obrázku (Žák rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu).

Společný poslech – Clara a Luis

Poslechni si rozhovor a vyber správnou odpověď.

¿Qué hace Luis el sábado por la mañana?

Nejméně úspěšní byli žáci při řešení úlohy vyžadující spojení začátku a konce vět, ale podobně jako u obtížné otázky ve francouzštině se zde pravděpodobně projevila struktura úlohy.

Spoj správně začátek a konec vět.

- quisiera tres billetes de ida y vuelta a Bilbao
- reservamos la habitación de la derecha – en el primer piso
- se pronuncia el nombre de la calle en alemán
- va al cine con Pedro esta noche
- tengo que levantarme a las 6 para ir al colegio

Por favor __(1)__.

Normalmente __(2)__.

¿Cómo __(3)__?

¿Quién __(4)__?

Los lunes __(5)__.

5.2 Znamky žáků na vysvědčení

Bezprostředně po dokončení testu ověřujícího vybrané znalosti a dovednosti byl žákům předložen dotazník obsahující otázky zjišťující některé kontextové informace a postoje (tabulka 9).

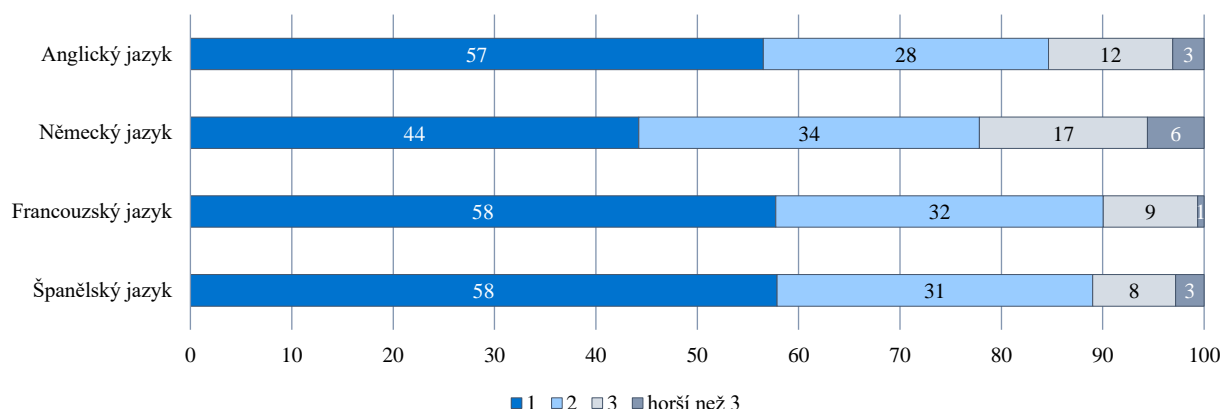
TABULKA 9 | Počty žáků, kteří vyplnili žákovský dotazník

Absolvovaný test	Počet žáků
Anglický jazyk	4 437
Německý jazyk	9 904
Francouzský jazyk	615
Španělský jazyk	965

Zdroj dat: žákovský dotazník ČŠI

Zjišťováno bylo mimo jiné to, jakou známku měli žáci na posledním vysvědčení (graf 36). Zajímavé je, že rozložení známek se na základních školách a víceletých gymnáziích téměř neliší, ačkoli mezi dovednostmi obou skupin žáků v testu jsou významné rozdíly. Současně je poměrně málo žáků hodnoceno na vysvědčení horší známkou než trojkou, přestože značný podíl žáků dosáhl v testu nedostačující úrovně. Může to znamenat, že učitelé další cizí jazyk hodnotí převážně normativně (ve vztahu k dané žákovské skupině) a s ohledem na motivování žáků spíše benevolentně.

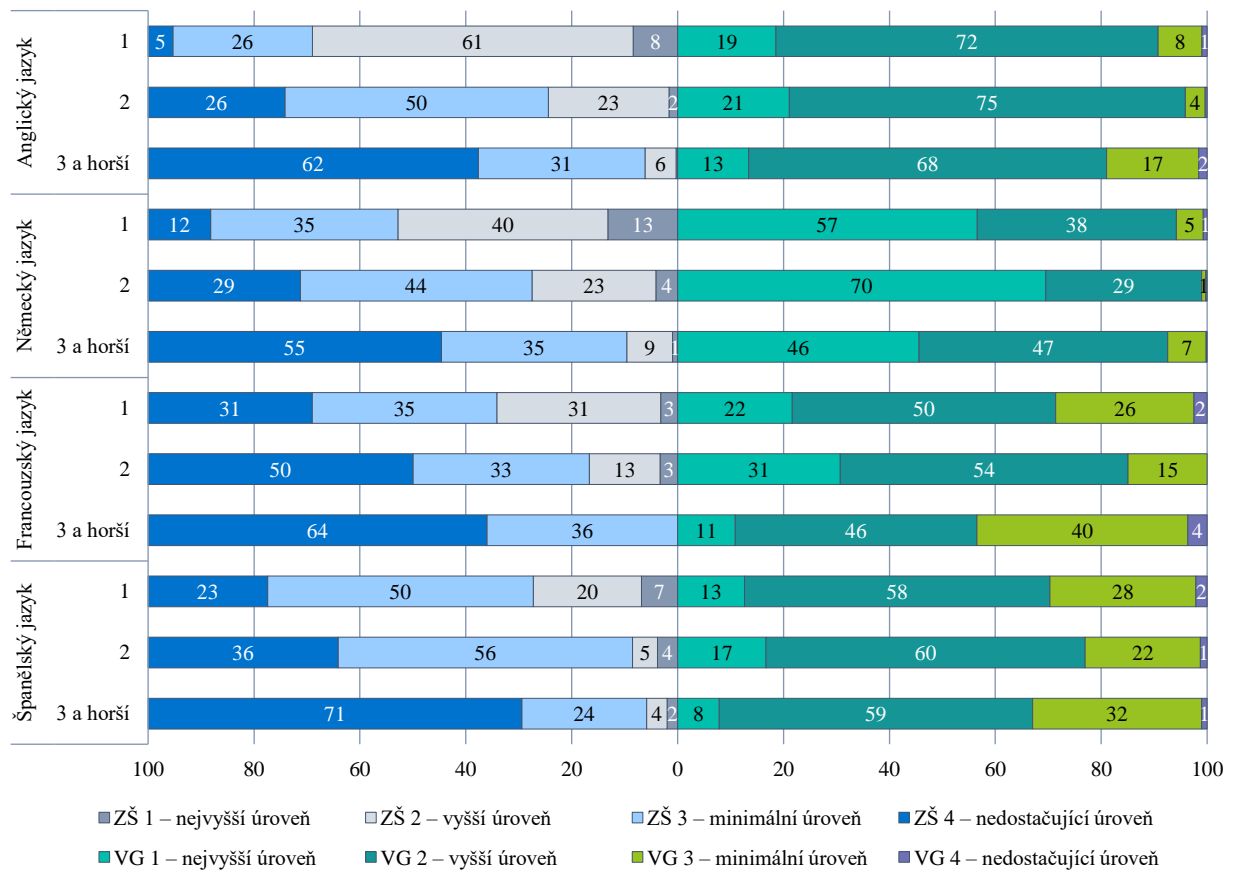
GRAF 36 | Znamka z dalšího cizího jazyka na posledním vysvědčení – podíl žáků (%)

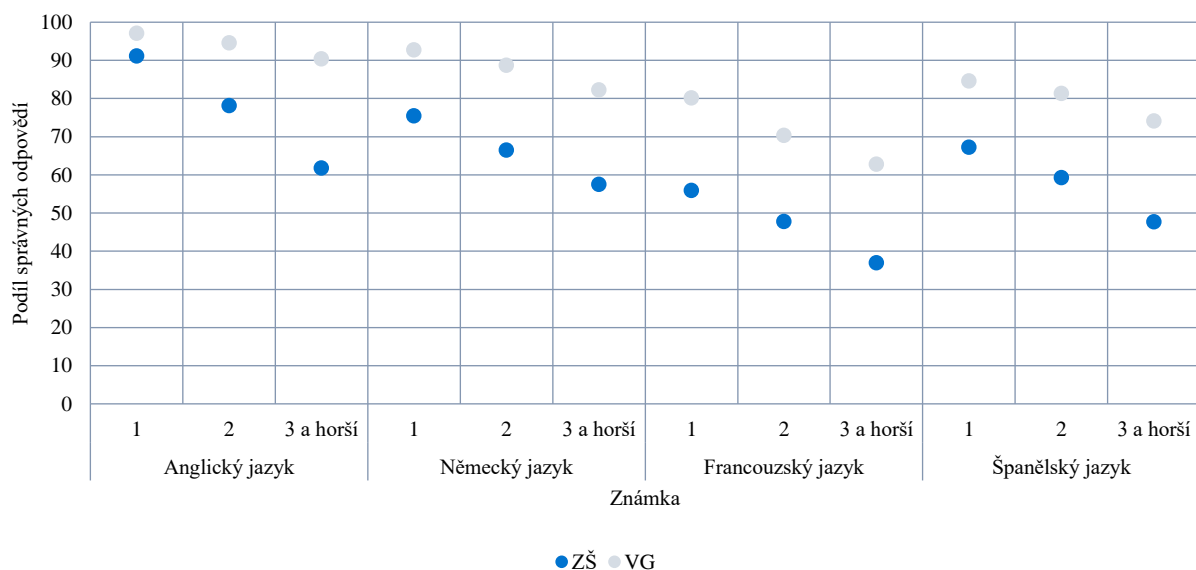
Zdroj dat: žákovský dotazník ČŠI

Porovnání žáky uváděné známky na vysvědčení s úrovní dosaženou v testu dalšího cizího jazyka (graf 37) a s dosaženým podílem správných odpovědí (graf 38) v podstatě tyto závěry potvrzuje. V případě víceletých gymnázií pravděpodobně možná měl test menší rozlišovací schopnost u žáků s vyššími úrovněmi znalostí a dovedností, proto je vztah známky a úrovně výkonu méně jednoznačný.

GRAF 37 | Souvislost známky z dalšího cizího jazyka na posledním vysvědčení s dosaženou úrovní v testu – podíl žáků (%)

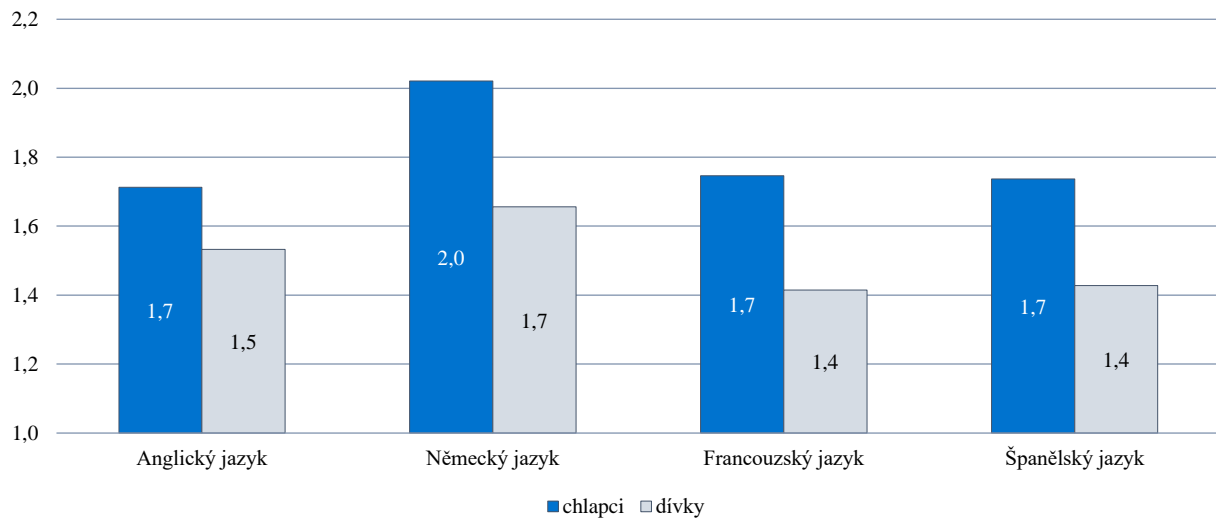
GRAF 38 | Souvislost známky z dalšího cizího jazyka na posledním vysvědčení s průměrným podílem správných odpovědí v testu – podíl správných odpovědí (%)

Dívky a žáci s vyšším SES mají z dalšího cizího jazyka lepší známky na vysvědčení, což odpovídá typickým trendům ve výsledcích testů (graf 39).

GRAF 39 | Průměrná známka z dalšího jazyka na posledním vysvědčení podle pohlaví – podíl žáků (%)

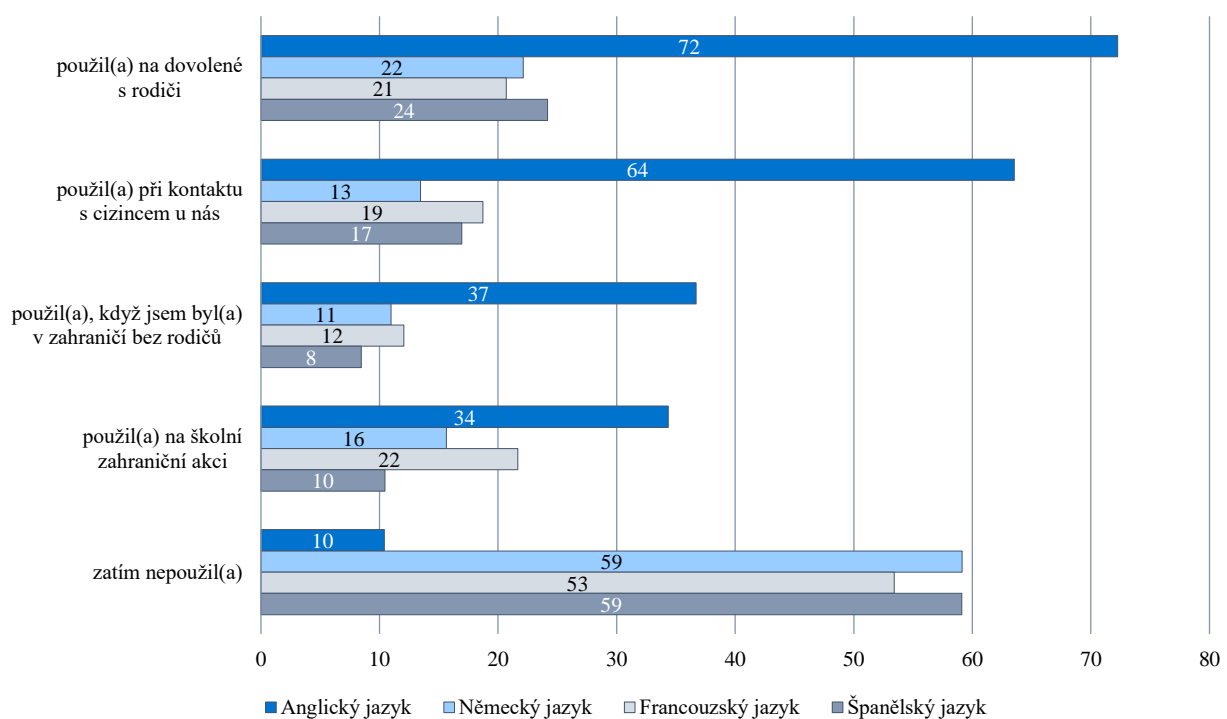

Zdroj dat: žákovský dotazník ČŠI

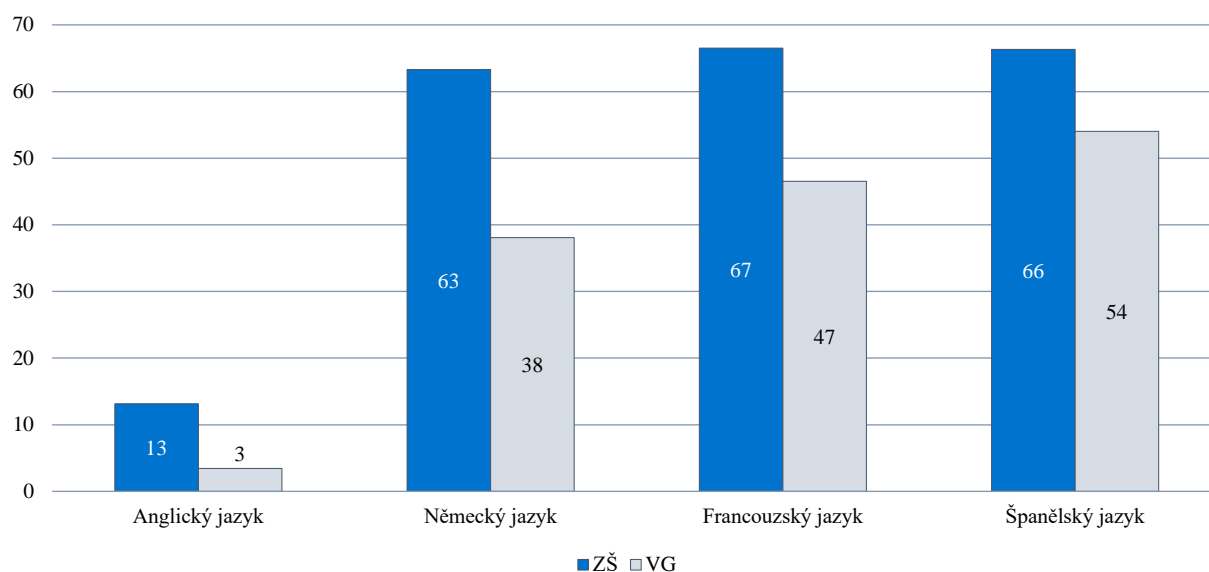
5.3 Zkušenosti žáků s použitím cizího jazyka a jejich postoje

Nepříznivé je, že kromě anglického jazyka většina žáků další cizí jazyk, který se učí ve škole, v běžném životě zatím nepoužila (graf 40). Důvodem může být i skutečnost, že žáci se v naprosté většině případů učí angličtině déle než jinému dalšímu cizímu jazyku. Mohou proto mít tendenci v komunikaci upřednostňovat angličtinu a nepoužívat další cizí jazyk, i když mluví s jeho rodilými mluvčími. Méně často použili další cizí jazyk v běžném životě žáci základních škol než víceletých gymnázií, což může být dáno odlišným SES v obou typech škol (graf 41).

GRAF 40 | Použití mluveného dalšího cizího jazyka v běžném životě – podíl žáků (%)

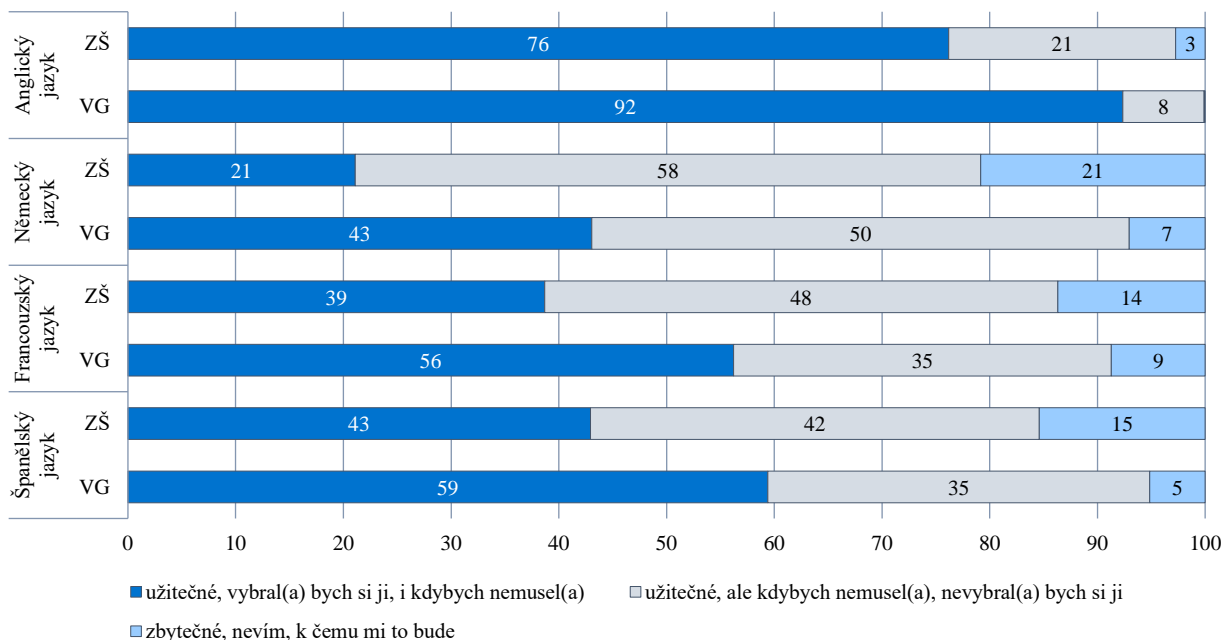

Zdroj dat: žákovský dotazník ČŠI

GRAF 41 | Další cizí jazyk jsem v běžném životě zatím nepoužil(a), podle typu školy – podíl žáků (%)

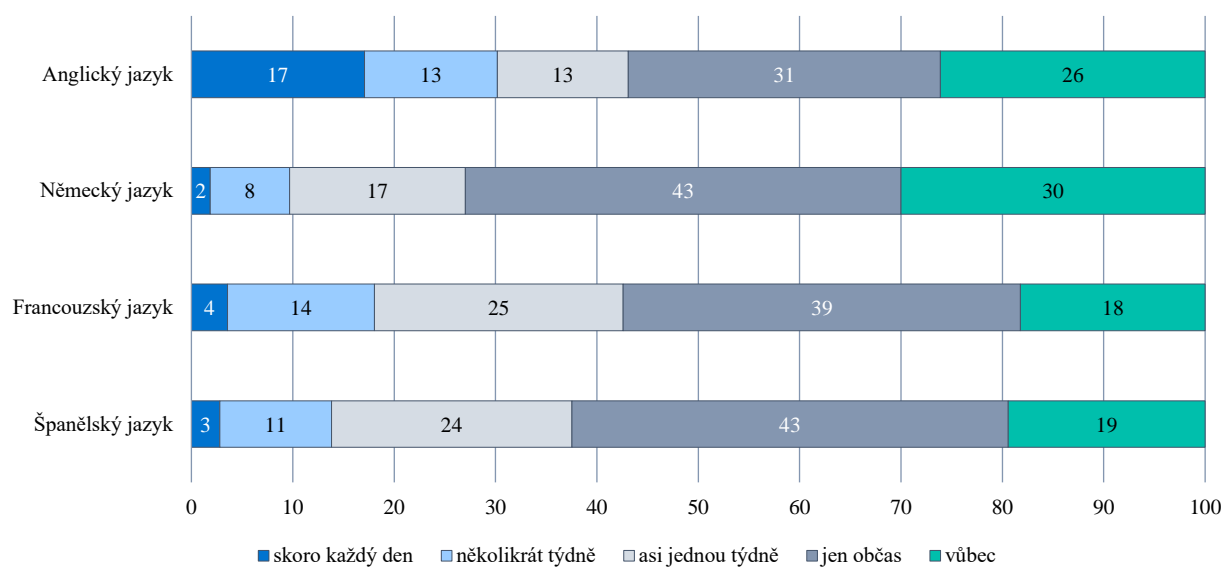
Zdroj dat: žákovský dotazník ČŠI

Podíl žáků, kteří další cizí jazyk považují za zbytečný, je nejnižší u angličtiny (graf 42). Naopak téměř pětina žáků základních škol učících se němčinu to považuje za zbytečné. Chlapci častěji považují výuku dalšího cizího jazyka za zbytečnou – kromě angličtiny je rozdíl více než 10 procentních bodů. Genderové rozdíly v postojích odpovídají obecnému trendu, který popisuje odborná literatura i z jiných zemí.

GRAF 42 | Vztah k výuce dalšího cizího jazyka – podíl žáků (%)

Zdroj dat: žákovský dotazník ČŠI

Postoji k učení dalšímu cizímu jazyku odpovídá i četnost domácí přípravy na jeho výuku. Nejvíce se žáci doma učí angličtinu, aspoň občas se doma častěji učí dívky. Na výuku jiného jazyka než angličtiny se častěji doma připravují žáci víceletých gymnázií (graf 43).

GRAF 43 | Jak často se doma učíš další cizí jazyk? – podíl žáků (%)

Zdroj dat: žákovský dotazník ČŠI

A decorative horizontal bar consisting of a long grey rectangle on the left and a shorter grey rectangle on the right, with a large, hollow outline of the number '6' centered between them.

6

Závěry a doporučení

6 ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ

Závěry a doporučení pro školy

- Cíle výuky DCJ by měly odrážet skutečnost, že pojetí tohoto vzdělávacího oboru v RVP ZV není shodné s prvním cizím jazykem a že část žáků má ke studiu DCJ nižší vstupní motivace.
- V hodinách DCJ častěji zařazovat pestřejší škálu forem a metod, vytvářet příležitosti pro spolupráci žáků a jejich komunikaci o zadaných úkolech a pro rozvoj metakognice.
- Výuka by měla více cíleně rozvíjet postojů žáků a více využívat jejich zkušenosti z reálného života.
- Učitelé by měli více uplatňovat diferencovaný přístup a specificky pracovat se žáky celého spektra nadání, zájmů a potřeb.
- Využívat možnost, že vzdělávací obsah vzdělávacích oborů cizí jazyk a další cizí jazyk je možné nahradit v nejlepšího zájmu žáka s příznými podpůrnými opatřeními od třetího stupně dle § 16 odst. 2 písm. b) jiným vzdělávacím obsahem v rámci IVP a podobně lze postupovat u žáka cizince a vzdělávacího obsahu češtiny jako druhého jazyka (lze využít *Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro základní vzdělávání*).
- Pro žáky s odlišným mateřským jazykem může být DCJ, pokud je jím jejich mateřština, prostředkem kontaktu s původní vlastí a uchování jazykové identity.
- Věnovat pozornost jiným formám přítomnosti cizích jazyků ve škole (například orientační systém školy a informace pro žáky i zákonné zástupce, vybavení školní knihovny, extrakurikulární akce).

Závěry a doporučení pro zřizovatele

- Ve spolupráci s dalšími partnery (neziskové organizace apod.) hledat zdroje a možnosti, jak podpořit žáky znevýhodněné sociokulturním prostředím, v němž žijí, a umožnit jim například účast na školou organizovaných návštěvách zemí, kde se mluví jazykem, který ve škole studují. To by pomohlo kompenzovat nerovnosti a mohlo zvýšit motivaci žáků ohrožených vzdělávacím neúspěchem.
- Tam, kde obec zřizuje více škol nebo kde dobře funguje spolupráce různých zřizovatelů, lze využít již existující příklady dobré praxe a sdílet pro více škol např. rodilé mluvčí. Pro kontakt žáků s rodilými mluvčími jazyka lze také využívat různé formy eTwinningu, zkušenosti získané v době on-line výuky apod. Rozvoj informačních technologií a softwarových prostředků může přinést v poměrně brzké době další příležitosti, ale i výzvy pro výuku cizích jazyků i jazykové komunikace obecně.

Závěry a doporučení na systémové úrovni

- Ověřit, zda počáteční příprava učitelů jazyků i jejich další vzdělávání, metodologie, učební materiály a přístupy k evaluaci reflektují rozdíly mezi cíli a podmínkami pro výuku prvního a dalšího cizího jazyka.
- Rozhodnutí ohledně postavení dalšího cizího jazyka je politickým rozhodnutím zahrnujícím hodnoty aktérů, které nelze přímo odvodit z výsledků inspekční činnosti ani jiných empirických zjištění. Více než polovina dotázaných učitelů cizích jazyků si myslí, že by měl zůstat další cizí jazyk povinný. Tento názor však výrazně častěji zastávají učitelé na víceletých gymnáziích. Učitelé základních škol by se naopak spíše přikláněli k návrhu vrátit se k uspořádání před rokem 2013, nebo dokonce zrušit i povinnost školy další cizí jazyk nabízet.
- Diskuse o postavení DCJ jako povinně volitelného, anebo povinně nabízeného předmětu, kterou otevřela příprava revize RVP ZV, je příležitostí k novému promýšlení cílů a průběhu výuky DCJ v české škole. Pokud dojde ke zvažované změně postavení dalšího cizího jazyka v rámcovém učebním plánu RVP ZV, argumentovat především pozitivními faktory spojenými s větší flexibilitou kurikula pro žáky.
- Vytvářet systémové podmínky pro snižování socioekonomicky nebo sociokulturně podmíněných nerovností v přístupu ke kvalitní jazykové výuce a v jejich výsledcích. Mimoevropské jazyky jsou vyučovány v českém školství v minimální míře. I když samozřejmě platí, že evropské jazyky jsou mateřským nebo úředním jazykem i na mnoha dalších místech světa, s ohledem na současný multipolární svět a rozmanitost hospodářských a kulturních vazeb Česka by měla probíhat diskuse o rozšíření nabídky mimoevropských nebo i zatím nezastoupených evropských cizích jazyků.
- Je třeba vést debatu o roli jazykové výuky (a to jak ukrajinjštiny a ruštiny, tak jiných cizích jazyků) v rámci vhodné koncepce integrace migrantů a současně potřeby uchování jejich národní identity i jazyka a udržení vazeb k původní kultuře nebo vlasti.

A large, hollow outline of the uppercase letter 'P' is positioned on the right side of the page. It is centered vertically relative to the horizontal bars above it. The letter is white with a thin black outline.Two thick, solid gray horizontal bars are located at the top of the page. The first bar starts from the left edge and ends just before the letter 'P'. The second bar starts just after the letter 'P' and extends to the right edge. They are parallel and have the same height and thickness.

Přílohy

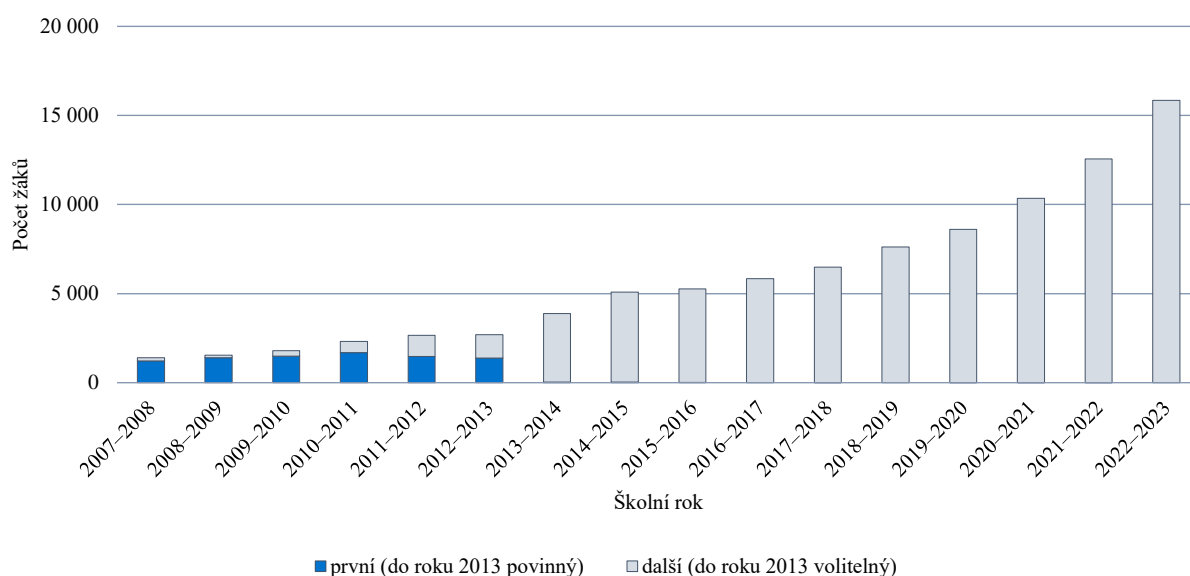

PŘÍLOHA 1 | Vývoj počtu žáků studujících méně často vyučované jazyky

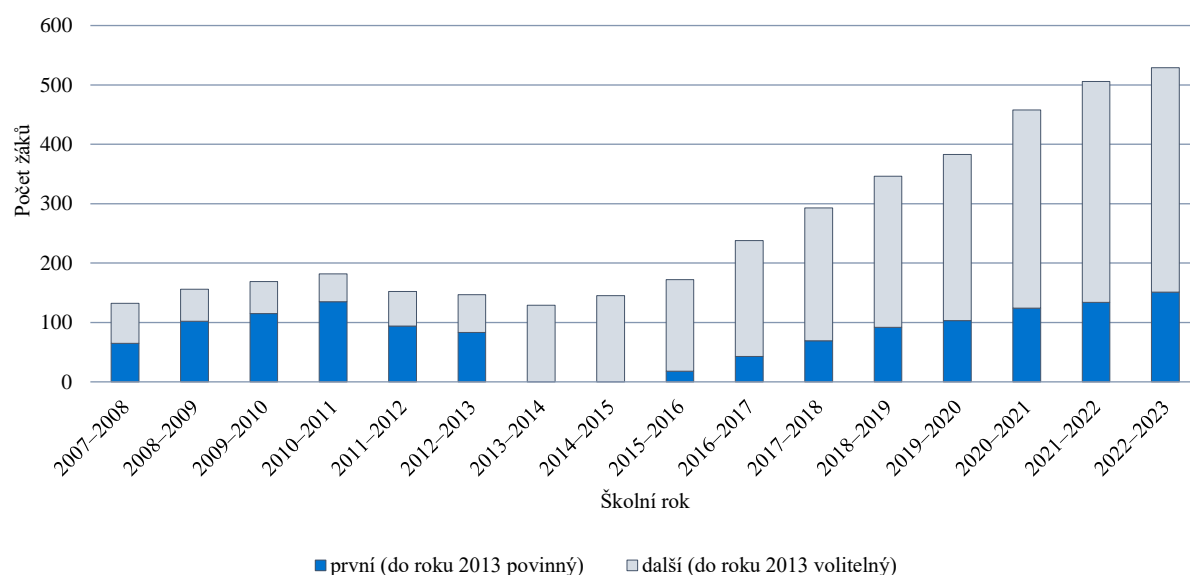
Grafy 44–47 ukazují, jak se vyvíjel počet žáků, kteří se učí méně často vyučovaným dalším cizím jazykům. Do školního roku 2012/2013 se rozlišoval povinný a nepovinný předmět, od následujícího školního roku jsou oba předměty povinné, rozlišuje se první a další cizí jazyk.

GRAF 44 | Celkový počet žáků základních škol, kteří se učí španělštině jako cizímu jazyku

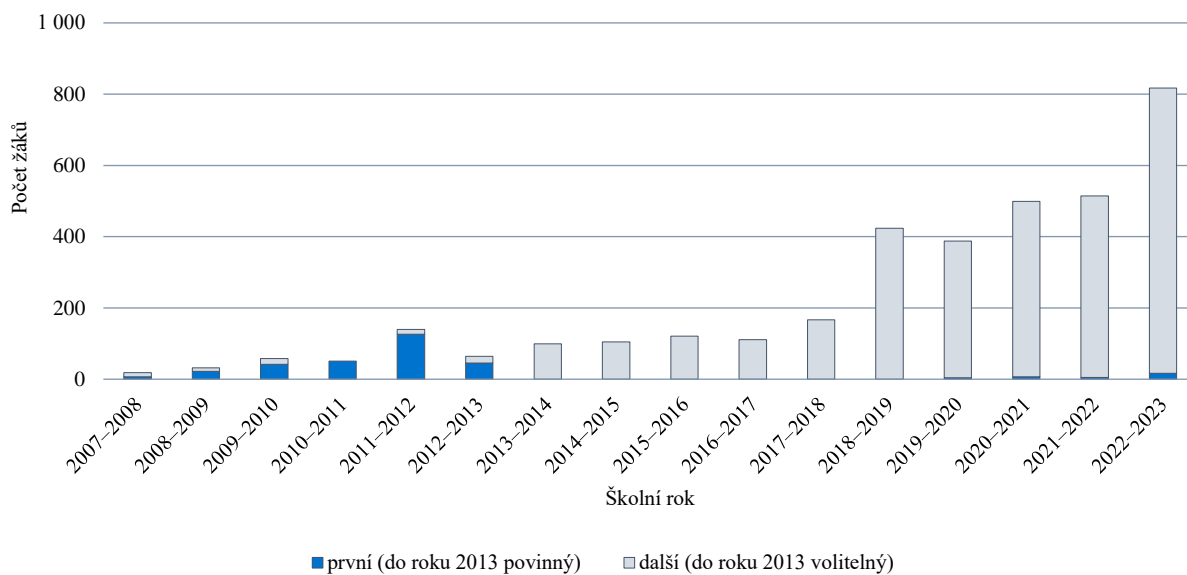

Zdroj dat: MŠMT ČR

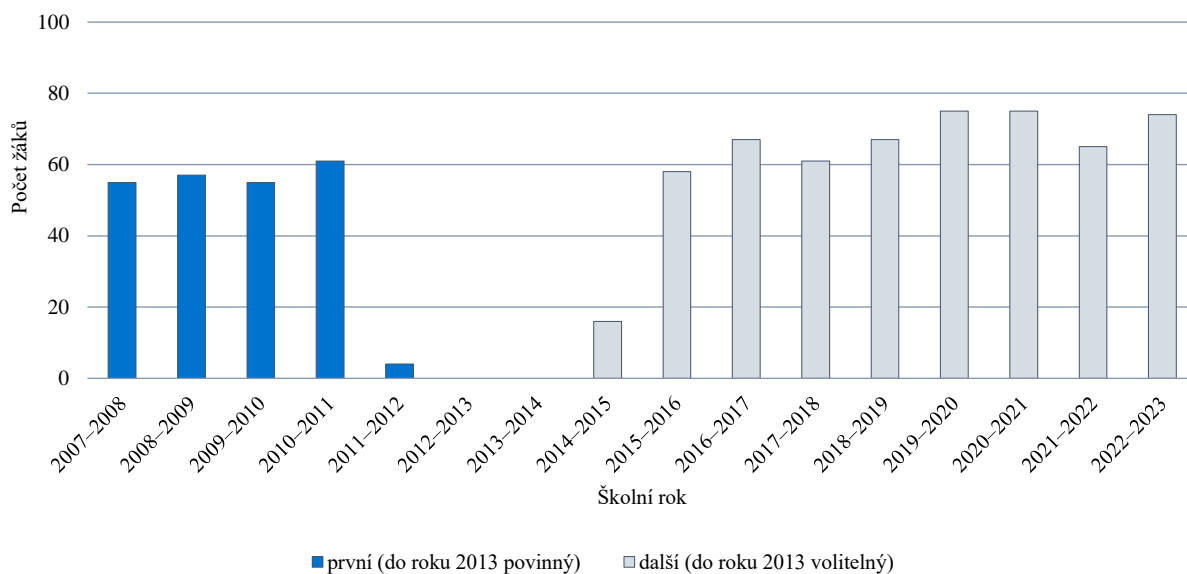
GRAF 45 | Celkový počet žáků základních škol, kteří se učí italštině jako cizímu jazyku

Zdroj dat: MŠMT ČR

GRAF 46 | Celkový počet žáků základních škol, kteří se učí jinému evropskému cizímu jazyku

Zdroj dat: MŠMT ČR

GRAF 47 | Celkový počet žáků základních škol, kteří se učí mimoevropskému cizímu jazyku

Zdroj dat: MŠMT ČR

PŘÍLOHA 2 | Obsahová struktura testu

Tabulka 10 uvádí obsahovou strukturu testů pro jednotlivé jazyky z hlediska počtu úloh ověřujících jednotlivé očekávané výstupy RVP ZV pro vzdělávací obor další cizí jazyk.

TABULKA 10 | Počet úloh vycházejících z očekávaných výstupů tematických okruhů

Očekávaný výstup	Počet úloh			
	AJ	NJ	FJ	ŠJ
Žák rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně.	–	–	1	1
Žák rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu.	7	–	1	1
Žák rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat.	2	10	4	6
Žák rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům.	–	–	2	2
Žák rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům.	6		5	5
Žák rozumí krátkému jednoduchému textu, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci.	1	5	6	5

Zdroj dat: testování ČŠI

PŘÍLOHA 3 | Vyhodnocování znalostních testů ČŠI

Česká školní inspekce v návaznosti na připravovanou revizi RVP přistoupila k prezentaci výsledků testů ověřujících znalosti žáků ve čtyřech úrovních – nedostačující, minimální, vyšší, nejvyšší. Rozřazení výsledků do kategorií probíhá pomocí modelu latentních tříd (LCA/LCM), který je příbuzný modelům Item response theory / Teorie odpovědi na položku (IRT/LTA/LTM). Tento způsob vyhodnocení testů zohledňuje obtížnost jednotlivých úloh a zvyšuje rozlišovací schopnost úloh i testu jako celku.

Výstupní kategorie kalibrujeme vůči úrovním minimální, optimální, excelentní definovaným v metodických materiálech RVP. Vzhledem k absenci referenčních úloh přímo v materiálech stávajícího RVP provádí základní kalibraci oslovení odborníci (autoři úloh z řad učitelů a akademických pracovníků). Základní kalibraci následně zpřesňujeme analýzou dat z testování a při dalších testováních revidujeme. V současnosti také úzce spolupracujeme na přípravě revize RVP, kde mj. usilujeme o vytvoření banky referenčních úloh, která by napříště kalibraci vůči RVP zjednodušila.

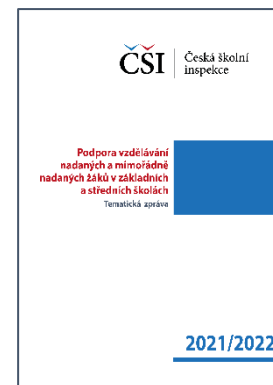
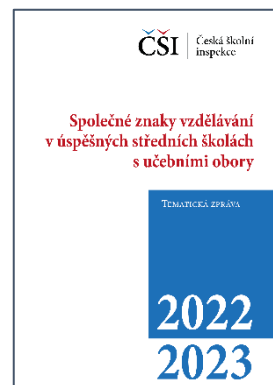
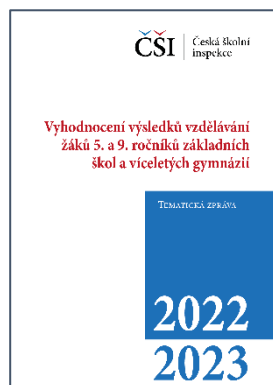
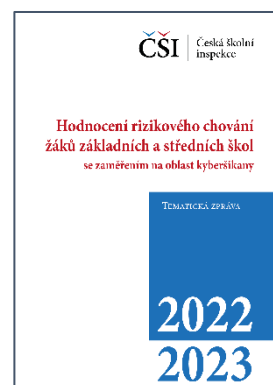
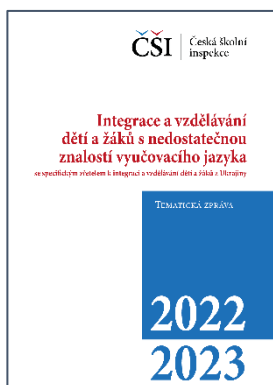
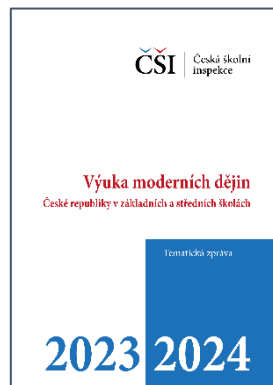
Následující čtyři úrovně jsou vymezeny jen na obecné úrovni, protože pro každou gramotnost či vzdělávací obsah nejsou prozatím konkrétní znalosti a dovednosti dané úrovně specifikovány.

1. **NEJVYŠŠÍ ÚROVEŇ** – žáci spadající do této kategorie dosáhli v testu velmi dobrých výsledků, byli schopni řešit i komplikované úlohy v dané oblasti.
2. **VYŠŠÍ ÚROVEŇ** – žáci spadající do této kategorie v testu dosáhli dobrých výsledků a prokázali zvládnutí ověřovaných témat na vyšší úrovni včetně náročnějších úloh.
3. **MINIMÁLNÍ ÚROVEŇ** – žáci v této kategorii v testu prokázali zvládnutí ověřovaných témat na úrovni nezbytného minima základního vzdělávání.
4. **NEDOSTAČUJÍCÍ ÚROVEŇ** – žáci spadající do této kategorie neprokázali v testu ani minimální úroveň zvládnutí ověřovaných témat.

PŘÍLOHA 4 | Analýzy a publikace České školní inspekce

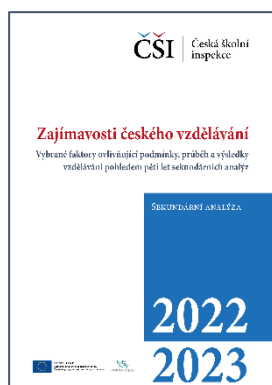
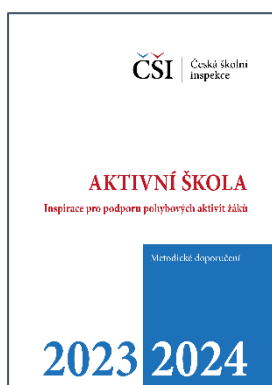
Tematické zprávy

Tematické zprávy nabízejí pohled na kvalitu a efektivitu vzdělávání ve vybraných tématech, která jsou předmětem sledování a hodnocení ze strany České školní inspekce. Také tyto výstupy poskytují zcela zásadní soubor zjištění, dat, závěrů a doporučení využitelných při přijímání opatření směrem k podpoře vzdělávání v České republice.

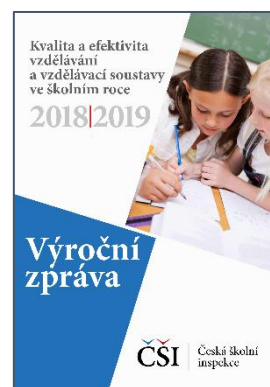
Další výstupy

Česká školní inspekce připravuje a zveřejňuje také další výstupy analytického či metodického charakteru, z nichž některé jsou využitelné i přímo jednotlivými školami a školskými zařízeními.

Výroční zprávy

Výroční zprávy České školní inspekce každoročně poskytují komplexní výpověď o kvalitě a efektivitě vzdělávání a vzdělávací soustavy České republiky za příslušný školní rok a jsou důležitým zdrojem informací pro řízení vzdělávání a nastavování podpory pro školy a školská zařízení.

Sledujte výstupy České školní inspekce na Facebooku, platformě X a YouTube

ANALÝZY | DATA | PUBLIKACE

ČŠI Česká školní inspekce

Česká školní inspekce - Analýzy, data, publikace

@CSInspekce

Česká školní inspekce je správním úřadem ČR provádějícím hodnocení a kontrolu kvality a efektivitu vzdělávání.

The screenshot shows the YouTube channel page for 'Česká školní inspekce'. The channel name is at the top, followed by navigation tabs: DOMOVSKÁ STRÁNKA, VIDEO, PLAYLISTY, KANÁLY, and INFORMACE. A search icon is also present. The main video featured is 'České školství v mapách', which has 1,161 views and was uploaded 5 months ago. The video description includes: 'Prostorová analýza podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání. Charakteristiky českých vzdělávacích dat na úrovni okresů. Množství dosud nezveřejněných dat a informací v podobě přehledných kartogramů. Zaměření na mateřské, základní i střední školy.'

Informační a metodické weby

www.csicr.cz

Základní informace

Registr inspekčních zpráv

Dokumenty

Metodický portál

Vzdělávání v datech

Aktuality

www.kvalitniskola.cz

Vlastní hodnocení

Nástroje pro vlastní hodnocení

Kritéria hodnocení

Externí hodnocení

Náměty a inspirace

www.csicr.cz